بسم الله الرحمن الرحيم

کوڕێ من: ئەڤەیە عەقیدا تە

نڤیسین

محمود غریب

وەرگێران

ئدریس غازی

پــــەرتــــــــۆك: کورێ من: ئەڤەیە عەقیدا تە
نڤیسین: محمود غریب
وەرگــێـــــــــــران: ئدریس غازی
راستڤەکرن: محەمەد عیسا هروری
بەرگ: ئەحمەد بیری
ژمارا سپاردنێ: (2802) سالا 2011
چاپا ئێکێ: 2011

خەلەکا ئێکێ

قوتابی ل حەوشا قوتابخانێ راوەستیان وەك خۆبەرهەڤکرن بۆ چۆنا د پۆلاڤە.

شێخ عارف ـ مامۆستایێ پەروەردەیا ئایینی ـ راوەستیا پەیڤا سپێدێ پێشکێشکر. پیرۆزبایی ل قوتابیان کر ب هەلکەفتا سالا نوی، و بۆ وان دوپات کر کو ئارمانجا فێربوونێ پەروەردەکرنا رەفتارێیە. و ئایین و زانست دوو چەنگن بۆ ملەتی بەر ب بەختەوەری و بەرفرەهیێڤە.

و داخواز ژ قوتابیان کر رژد بن ل سەر داخوازا زانستێ و رەوشتێن ئایینی ل دەف خۆ پەیدا بکەن. داکو هەمی ئالییێن بەختەوەریێ ب دەستڤە بینن.

و پشتی پەیڤێ قوتابی چۆنە د پۆلاڤە.

***

شێخ عارف ب بەرچاڤکا خۆ یا سپی و جوبێ خۆ یێ نوی.. و جانتێ خۆ یێ بچویکڤە هات و چۆ د پۆلێڤە.

قوتابی پێشڤە رابوون وەك سلاڤ و رێزگرتن. سلاڤ کرە وان ـ ب رویەکێ ب گرنژینڤە ..

و گۆتە وان دێ بیتە مامۆستایێ وان یێ پەروەردەیا ئایینی.

و داخواز ژ وان کر دەمێ دئێتە د پۆلێڤە ئەو پێشڤە نەرابن.

چونکی ئیسلام حەز ژ ڤی کاری ناکەت.

***

نەجیب: سالەکا پیرۆزە.
دێ وانەیا ئایینی ب ڤێ دەست پێ کەین.
شێخ: ئەگەر خودێ حەز بکەت نەجیب.
وائیل: مە گوە ل پەیڤا هەوەیێن هێژا بوو.. و مە گوە ل گۆتنا هەوە بوو: ئایین و زانست دوو چەنگن بۆ ملەتی بۆ گەهشتنا بەختەوەریێ...
و دڤێت هەردوو هەبن چونکی باڵندە نەشێت ب چەنگەکی ب تنێ بفڕیت.
شێخ: دەست خۆش وائیل..
وائیل: بەلێ ئەم دزانین ئایین و زانست چو جارا ناگەهنە ئێك. و مەتەلا وان وەکی مەتەلا ((دوو هێلێن راستە)) چو جارا ناگەهنە ئێك.
شێخ: وائیل ئەوێ گۆتیە تە زانست و ئایین ناگەهنە ئێك ئەو د راستیا ئایینی نەگەهشتیە، هەروەسا ئەو د پەیاما زانستی ژی نەگەهشتیە.
زانست خزمەتا مرۆڤی دکەت... و ئایین رەفتارا وی پێگر دکەت، و رەوشتێ وی راستڤە دکەت. ڤێجا ئایین و زانست ئێك و دوو تەمام دکەن.
وائیل: ئانکو ئایین مایێ خۆ د ئازادیا مرۆڤیدا دکەت.
و ناهێلیت ئەو تشتێ وان دڤێت بکەن.

شێخ: وائیل تێگەهشتنا تە نەیا دورستە..

بێژە من وائیل: دەمێ پۆلیسێ هاتن و چۆنێ دەستێ خۆ بلند دکەت و ترومبێلا میری و وەزیری رادوەستینیت.. ئەرێ ئەڤە دئێتە هەژمارتن مایتێکرن د ئازادیا خەلکیدا؟

وائیل: نەخێر... ئەو سلامەتیا وان دپارێزیت.

شێخ: ئایین ژی هۆسا... مرۆڤی ژ هندەك رەفتارێن كرێت ددەتە پاش دا سلامەتیا وی بپارێزیت.

وائیل: ((ب حێبەتیڤە)) سلامەتیا وی دپارێژیت؟

شێخ: بەلێ وائیل...

ئەو تە ژ دزیێ ددەتە پاش... و د هەمان دەمدا هەمی مرۆڤان ژی ژ دزیکرنا تە ددەتە پاش. ئەو مالێ تە دپارێزیت. هەروەسا مالێ خەلکێ دی ژی دپارێزیت.

ئایین تە ددەتە پاش ژ خورتیکرنێ ل خەلکی و د هەمان دەمدا هەمی خەلکێ ژی ددەتە پاش ژ خورتیکرنێ ل تە.

ڤێجا ئەو سلامەتیا تە دپارێزیت...

ئەڤەیە پەیاما ئایینی.

نەجیب: تخویبێن وێ ئازادیێ چەندن ئەوا ئیسلامێ بۆ مرۆڤان دابینکری؟

شێخ: نەجیب... دێ بۆ تە نموونەکا بچویك ئینم تو دێ بەرسڤێ زانی.

گەنجەکی یاریەکا وەرزشی دکر، ل دەمێ یاریکرنێ دەستێ خۆ درێژکر ب دفنا برایێ وی کەفت و خوین ژێ هات. دەمێ برایێ وی گازندە ژێ کرین... وی گەنجی گۆت... ئەز یێ ئازادم..!! ئینا برایێ وی گۆتێ: راستە تو یێ ئازادی... بەلێ ئازادیا تە بەری دفنا منە. چەوا تو ددانیە دفنا من و دبێژی: ئەز یێ ئازادم؟ ڤێجا مەرجێ ئازادیێ رێزگرتنا کۆمێ... و نەگەهاندنا زیانێیە بۆ مرۆڤان.

نەجیب: بەلێ، مامۆستا... ئەز یێ ئازادم هندی زیانێ نەگەهینم.

وائیل: زانست خوارن و جلك.. و دەرمان و رێکێن هاتن و چۆنێ بۆ مرۆڤی پێشکێش دکەت.. و ب زانستێ مرۆڤ گەهشتیە بانێ هەیڤێ..

شێخ: بەلێ وائیل... زانستی گەلەك پێشکێشی مە کریە... ب راستی گەلەك پێشکێشکریە.

- بەلێ ئایین وائیل پێدانا زانستی دپارێزیت و ئاراستە دکەت بەر ب باشیێ.
- زانست کارگەهێن مەزن ئاڤا دکەت..
- و ئایین کرێکاری هاندەت بۆ بەرهەمئینانەکا پتر.. و چێتر. و پێغەمبەر ﷺ دبێژیت: (إن الله يحب إذا عمل أحدكم عملاً أن يتقنه)، ئانکو: (خودێ حەز دکەت دەمێ ئێك ژ هەوە کارەکی دکەت بنەجه بکەت)..

- ئـايين دكەتـە ئـەرك ل سـەر خـودانێ كـارى ئـەو مـافێ كرێكارى ب تەمامى بدەتێ.. و دگەل يـێ نـەرم بيـت. ڤێجا هند كارى پێ نەكەت ژ شيانا وى پتر بيت.
- زانست چەكى چێدكەت..
- و ئـايين سـەربازێ موسـلمان پـەروەردە دكـەت ل سـەر وێرەكيێ ڤێجا ژ شەڕى نارەڤيت.
- سەربازێ موسلمان دزانيت وائيـل.. عەجەلا وى يا ڤەبڕيە و ئەو نامريت حەتا عەجەلا وى تـەمام نـەبيت.. و ئەگەر ئەو ژ شەڕى برەڤيت ژى ژيێ وى درێژ نابيت.
- ((كوڕێن من)) سەربازێ موسلمان دزانيت ئەگەر ئـەو بـژيت دێ ب ئازادى ژيت... و ئەگـەر مـر ژى دێ بيتـە شـەهيد. و ل دەف وى ئاخرەت چێترە ژ دنياييێ.
- سـەربازێ موسـلمان ((وائيـل)) ئـەو چـەكە يـێ ڤـێ ئـەوێ زانستى چێكرى... بەلێ گەفا پێ ل مرۆڤـێ ئـێمن ناكـەت. و چو ئـەردا پـێ داگير ناكـەت... و زۆرداريـێ ل مـرۆڤێن بـێ گونەه ناكەت... و چێدبيت ل بيرا تـە بيـت ((وائيـل)) ئـەو تـشتێ جوهيـان ب سـەرێ زارۆكـێن بـێ گونـەه ئينـاى ژ قوتابيێن قوتابخانا ((بحر البقر)). دەمێ رەمى لێ كرين. يـێ كوشـتى كوشـت.. و ئـەو قوتـابيێن مـاين ژى تووشـى نەساخيان بوون.

وائیل: ئەڤە راستە شێخێ هێژا...

دڤێت وژدان دگەل پێشکەفتنا زانستی هەبیت چونکی زێرەڤانیا وژدانێ بهێزترە ژ چەکی.

شێخ: دەست خۆش وائیل... و وژدان ژی نائێتە پەروەردەکرن ئەگەر ئایین ل دەف نەبیت.

ئایین نەفسێ پاك دکەت... و ددەتە پاش ژ ئەنجامدانا تاوانا خۆ ئەگەر یێ ئێمن ژی بیت ژ سزای.

ڤێجا زانست چەنگەکە... و ئایین چەنگێ دیە.

و ب هەردووکان ملەت دگەهیتە بەختەوەرییێ.

کوڕێن من...

قەد هەڤدژی د ناڤبەرا زانستی و ئایینیدا نینە... د ژیانا مرۆڤاندا.

* زانست نوژدارێ شارەزا پەیدا دکەت.

و ئایین نیشا وی ددەت دلۆڤانییێ ب نەساخان ببەت.. و دگەل وان یێ نەرم و حەلیم بیت.

* زانست زەلامێ ئابۆری یێ زانا پەیدا دکەت.. و ئایین ئەمانەتێ و چەوانیا پاراستنا پارێ خەلکی نیشا ددەت ڤێجا ئەو دزیێ ناکەت.

* زانست زانایێ بسپۆر د زانستێن ئەتومیدا پەیدا دکەت...

و ئایین فەرمانێ لێ دکەت ب کار بینیت بۆ خزمەتا مرۆڤایەتیێ و ب کار نەئینیت د ژناڤبرنا وێدا.. دنیا چەند یا جوانە دەمێ

زانست دگەل ئایینی دچیت ڤێجا زانست چەنگەکە... و ئایین چەنگەکە. و ملەت بالندەیێ بەختەوەرە.

★★★

ثامر: مە پەیام و دەورێ ئایینی د ژیانێدا زانین.. بەلێ دێ پسیار کەم... چێدبیت یاسا جهێ ئایینی بگریت د پاراستنا جڤاکیدا؟

شێخ: نەخێر ثامر..

جوداهی گەلەکە د ناڤبەرا ئایینی و یاسایا سزایاندا

★ یاسا سزایێ ددانیتە سەر تاوانێ پشتی ئەنجامدانا وێ..

بەلێ ئایین کاردکەت بۆ نەهێلانا ئەنجامدانا تاوانان.

★ یاسا سزایێ ددانیتە سەر وان تاوانان ئەوێن ئەنجامدەرێن وان ئاشکرا دبن و دکەڤنە دەستێن پۆلیساندا.

بەلێ ئایین مرۆڤێ موسلمان ددەتە پاش ژ ئەنجامدانا تاوانان خۆ ئەگەر یێ ئێمن ژی بیت ژ سزای.

چونکی موسلمانی باوەریا ب زێرەڤانیا خودێ ل سەر خۆ هەی.

و باوەریا هەی کو خودێ ل هەمی دەم و جها وی دبینیت.

★★★

★ چێدبیت چیرۆکا شیر فرۆشێ ل بیرا تەبیت ((ثامر)) ئەڤا ڤیای حیلێ د شیریدا بکەت و ئاڤێ بکەتە ناڤ. ئینا کچا وێ گۆتێ:

عومەرێ کوڕێ خەتابی دێ وی سزا دەت یێ حیلێ د شیریدا بکەت.

دەیکێ گۆت: عومەرێ کوڕێ خەتابی یێ نڤستیە مە نابینیت.

کچێ گۆت: بەلێ خودێ مە دبینیت..

عومەر دنڤیت... بەلێ خودێ نانڤیت.. ل وی دەمی عومەر ب رێکێ دچۆ و گول دان و ستاندنێ بوو..

تو دزانی ((ثامر)) چ خەلات دا وێ کچێ؟

ثامر: نەخێر مامۆستا.

شێخ: بۆ کوڕەکێ خۆ ئینا ـ وەك رێزگرتن بۆ دینداریا وێ ـ.

نەجیب: سبحان الله... کچا شیر فرۆشێ دبیتە هەڤژینا کوڕێ میرێ خودان باوەران. ئەز ب خودێ کەم باشترین خەلاتە.

★★★

شێخ: هەر ئێکێ هەست ب چاڤدێریا خودێ بکەت دێ یێ بەختەوەر بیت د دنیا و ئاخرەتێدا.

ڤێجا دەمێ کچا شیر فرۆشێ ژ خودێ ترسای... خودێ خەلات کر کو بوو هەڤژینا کوڕێ میرێ خودان باوەران.

★★★

و بەری هینگێ دەمێ یووسف پێغەمبەر ژ خودێ ترسای... و خۆ ژ بێ ئەمریا وی دایە پاش... خودێ خەلات کر و کرە ((وەزیر)) ل سەر گەنجینەیێن ئەردی.

ئەڤە د دنیایێدا، و ل ئاخرەتێ ژی... خودێ دبێژیت: ﴿وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّتَانِ﴾ (الرحمن:46)، ئانکو: (و ئەوێ ترسا راوەستیانێ بەرانبەری خودایێ خۆ د دلیدا، دوو بەحەشت یێت بۆ هەین).

خەلەکا دووێ

شێخ عارف چۆ د پۆلێڤە دیت قوتابی یێن ماینە حێبەتی.

سەمیر: ئەز قەد باوەر ناکەم کو ئەرد وەکی تەپکێیە و دزڤڕیت.. ئەز نەشێم باوەر بکەم... بابێ من گۆتە من ئەڤ گۆتنە کوفرە... و بابێ من دێ ئێتە قوتابخانێ و دێ گێنگەشێ دگەل مامۆستای کەت.

جاسم: و دەمێ دەیکا من گول من بووی من ل سەر زڤڕینا ئەردی دخواند گۆتە من دێ تە ژ قوتابخانێ دەرئێخم دا وەکی بابێ خۆ یێ رەحمەتی فێری کارێ ئاڤاکرنێ ببی.

شێخ: کوڕێن من وەلاتی هیڤیەکا مەزن یا ب هەوە هەی کو هوین ڤان راستییێن زانستی بگەهیننە خەلکی..

سەمیر: حەتا تو ژی شێخێ رێزدار دبێژیە ڤێ ئاخفتنێ راستییێن زانستی؟

تو مامۆستایێ ئایینی!!

چەوا تو دبێژی ئەڤە راستییێن زانستینە..؟

شێخ: سەمیر... ئایین چو جارا نەهەڤدژە دگەل راستییێن زانستی. چونکی ئەوێ گەردوون ئافراندی... ئەوە قورئان ئینایە خوارێ... و گۆتنا خودێ ل دۆر گەردوونی راستترین گۆتنە. چونکی گۆتنا ویە یێ گەردوون ئافراندی.

سەمیر: ئانکو ب ڕاستا ئەرد وەکی تەپکێیە مامۆستا؟

شێخ: تا ڕاددەکی ئەرد وەکی تەپکێیە.

وەکی هێکێیە... ژ ئالێ هێلا ئیستیوائێڤە فرەهە و ژ ئالێ هەردوو جەمسەرانڤە تەنگە.

نەجیب: مامۆستایێ جوگرافیێ ژی هۆسا گۆت..

گۆت فرەهیا ئەردی ل هێلا ئیستیوائێ دبیتە (7926) میل. و فرەهیا وی ل هەردوو جەمسەرێن باکوور و باشوور دبیتە (7900) میل.

شێخ: ئەڤە دورستە...

بەلێ بۆچی ئەرد ژ ئالێ ئیستیوائیڤە فرەه بوو. و ژ ئالێ هەردوو جەمسەرانڤە تەنگ بوو؟

وائیل: دەمێ ئەرد ژ ڕۆژێ ڤەبووی ب لەز ل دۆر خۆ زڤڕی.

ڤێجا ژ ئالێ هێلا ئیستیوائێڤە فرەه بوو... و ژ ئالێ هەردوو جەمسەرانڤە تەنگ بوو. ل ژێر کارتێکرنا هێزا زڤڕینا مەلبەندی ((الطاردة المركزية)).

شێخ: گەلەك جوانە وائیل... وەسا دیارە تو گەلەك پەرتوکێن زانستی دخوینی.

بەلێ ئەڤ ڕەنگێ نوکە ئەردی هەی نە هەما هۆسا ب ڕێکا هلکەتنێ چێبوویە. نهێنیەکا مەزن یا د وێرێدا هەی کو فرەهیا ئەردی ل ئالێ هەردوو جەمسەران (26) میلان کێمتر بیت.

وائیل: ئەو چ نهێنیە؟

شێخ: کێماتیا وێ ل ئالێ هەردوو جەمسەران بوو ئەگەر کو هێزا ڤەکێشانا ئەردی ل ئالێ هەردوو جەمسەران زێدەتر لێ بێت ژ هێزا ڤەکێشانێ ل هێلا ئیستیوائێ ژبەر نێزیکیا هەردوو جەمسەران بۆ کاکلکا (سەنتەرێ) ئەردی. ئەگەر تو (89) گرامێن زێڕی ل دەف هێلا ئیستیوائێ بکڕی. و تو بچی ل دەف هەردوو جەمسەران بکێشی.. دێ چ چێبیت؟

وائیل: ئەز کەسەکی نابینم ژ من بکڕیت ژبەر وێ سڕا زێدە یا ل وێرێ.

شێخ: نەخێر وائیل...

دێ چ ل زێڕی ب خۆ ئێت؟

وائیل: ئەز نوزانم.

شێخ: دێ بینی سەنگا زێری دێ بیتە (90) گرام ل دویڤ ترازیا زەمبەلکی ((الزمبلكي)).

ئەرێ ئەڤ گراما زێدە ژ کیڤە هات؟

نەجیب: ئەو گراما زێدە ژ زێدەبوونا هێزا ڤەکێشانا ئەردی ل دەڤەرا هەردوو جەمسەران هات.

وائیل: ئەڤ تشتە گەلەك جوانە...

ئەز دێ گراما زێڕی فرۆشم و دێ ترومبێلەکا ماقویل پێ کڕم...

جاسم: ئـەز دێ وێ گراما زێـڕی فرۆشـم و بهایێ وێ ل خوانـدنا برایێن خۆ مەزێخم.

شێخ: ئەگەر خـودێ حەزکـەت دێ خـودێ هـەمی هیڤیـێن هـەوە ب جـه ئینیـت. بـەلێ مـن دڤێـت بـۆ هـەوە نهێنیـا زێـدەبوونا فرەهیا ئەردی ل ئالێ هێلا ئیستیوائێ شرۆڤەکەم.

هێـزا ڤەکێـشانێ ل ئـالێ هـەردوو جەمـسەران دبیتـە ئەگـەر ئـاڤ ل جەمـسەرێ بـاکووری بلنـد ببیـت و ل جەمـسەرێ باشـووری ئێـك بگریت. و ئەگەر هێزا ڤەکێشانێ هندی ئێك با دا ئـاڤ ل دەف هـێلا ئیستیوائێ کۆم بیت.

د ئەنجامدا مرۆڤ دا ل دەڤەرا هێلا ئیستیوائێ د ئاڤێـدا خەنـدقن و دەڤەرا هەردوو جەمسەرا دا ژ تێهنا مرن.

نەجیب: سبحان الله.

وێنێ ئەردی یـێ ((وەکـی هێکـێ)) ئەگـەرە بـۆ خۆجهبوونـا ژیـانێ ل سەر.

ثامر: من باوەری ب مەزناتیا خودێ ئینا.

شێخ: تشتێ سەیر کوڕێن من، قورئانێ بەحسێ وێنێ ئـەردی کریـە و یـا گۆتی وەکـی ((الدحیـة))یـە بـەری زانـست ڤـێ راسـتیێ ئاشـکرا کەت ب پتر ژ هزار سالان.

خودایێ مەزن گۆت: ﴿وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَاهَا﴾ (النازعات:30)، ئانكو: (و ئەرد پشتی هنگی ل سەر ئاوایێ هێكێ راست، و خۆشكر بۆ ژیانێ).
و دبێژنە هێكێ ((الدحية)).
نەجیب: ئەڤە بەلگەیەكێ زانستیە كو قورئان ژ دەف خودێ هاتیە. ئەگەر وەسا نەبیت كێ ئەڤ نهێنیە نیشا موحەممەدی دایە.
شێخ: بەلێ نەجیب... و ئەڤ بەلگەیە گەلەكن. هەر ئایەتەكا قورئانێ بەلگە و شاهدە كو ئەو ژ دەف خودێیە.
و تشتێ ژ ڤێ سەیرتر. قورئانێ وێنێ ئەردی یێ وەكی هێكێ ((الدحية)) گرێدایە ب بەلاڤبوونا ئاڤێ و چەروانی ل سەر. بەری هەر ئاشكراكرنەكا زانستی.
خودایێ مەزن گۆت: ﴿وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَاهَا * أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا﴾ (النازعات: 30ـ31)، ئانكو: (و ئەرد پشتی هنگی ل سەر ئاوایێ هێكێ راست، و خۆشكر بۆ ژیانێ. و ئاڤ و چەرە ژێ دەرئێخست).
ئەرێ كێ ئەڤ نهێنیا مەزن نیشا پێغەمبەری (سلاڤێن خودێ ل سەر بن) دایە؟

خەلەکا سیێ

ل ناڤ باخچێ قوتابخانێ. و ل بن دارێن وی یێن جوان و تیرۆژکا رۆژێ یا زێڕین گەردوون یێ تژی کری، شێخ عارف دگەل هندەك مامۆستا د روینشتی بوون و دان و ستاندن دکر.

دەرگەهڤان هات و گۆتە وان زەلامەك یێ ل بەر دەرگەهی حەز دکەت شێخ عارفی ببینیت. ئەو زەلام هاتە ژۆر... بابێ سەمیری بوو.

★★★

بابێ سەمیری: مە گولێ بوو تو پشتەڤانیا هزرا زڤڕینا ئەردی دکەی. و ئەز یێ هاتیم گێنگەشێ دگەل تە بکەم ل دۆر ڤی بابەتی.

شێخ: تو ب خێر هاتی بابێ سەمیری.. تە چ دڤێت پسیار بکە.

بابێ سەمیری: قورئان دبێژیت رۆژ دچیت: ﴿وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرّ لَهَا﴾ (یس:38)، ئانکو: (رۆژ ژی بەر ب بنەجهیا خۆ دچیت).

ڤێجا چەوا تو رازی ل سەر گۆتنا وان کو ((ئەرد دچیت)).

شێخ: تو چ کار دکەی بابێ سەمیری؟

بابێ سەمیری: ئەز بازرگانێ ئاسنیمە... و سوپاس بۆ خودێ ئەز دوو جارا چۆیمە مالا خودێ.. و ئەز رۆژیان دگرم و نڤێژان دکەم..

شێخ: خودێ بەرەکەتێ بدەتە تە.. بابێ سەمیری... و من دڤێت بێژمە تە:

زانستی زڤڕینا ئەردی ل دۆر خۆ ئاشکراکریە. و دیارکریە کو ئەو نەراوەستیایە.

و تشتێ سەیر ئەوە قورئانا پیرۆز بەری زانستی ب پتر ژ هزار سالان ئاماژە ب ڤێ راستیێ کریە.

بابێ سەمیری: قورئانێ چ گۆتیە شێخ عارف؟

شێخ: خودێ مەزن گۆت: ﴿وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ صُنْعَ اللَّهِ الَّذِي أَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ﴾ (النمل:88)، ئانکو: ([وێ رۆژێ کو رۆژا قیامەتێیە] دێ چیایان بینی، یا ژ تەڤە د راوەستیاینە، و ئەو ب خۆ کا چاوا عەور دچن، وەسا دچن، ئەڤە چێکرنا خودێیە، ئەوێ هەمی تشت موکوم و بنەجە چێکری، و خودێ ئاگەه ژ وێ هەیە یا هوین دکەن).

بابێ سەمیری: بێ گۆمان ئەڤ گۆتنە بەحسێ چیایە ل رۆژا قیامەتێ، بەلێ ئەم بەحسێ دنیایێ دکەین. نەبەحسێ رۆژا قیامەتێ.

شێخ: ئاخفتنا تە یا دورستە... چێدبیت ئایەت بەحسێ زڤڕینا چیایان ل رۆژا قیامەتێ بکەت. بەلێ چیا ل ئاخرەتێ دێ وەکی وێ هریا با دبەت لێ ئێن. پاشی دێ بنە لەیلان (سراب).. چو هەبوون نابیت. ئەڤەیە سەروبەرێ چیا ل ئاخرەتێ. بابێ سەمیری.

ئەگەر تو بێژی ڤی زەلامی قوتابخانا کەڤن هەرفاند. و ئەڤی ئەندازیاری جارەکا دی ئاڤاکر... و بنەجە چێکر... کی ژ وان دێ ئێتە سالۆخدان کو چێکەرەکێ شارەزا و مەزبیتە...

ئەڤێ قوتابخانە هەرفاندی... یان ئەوێ ئاڤاکری...؟

بابێ سەمیری: هەلبەت ئاڤاکرنا هویر و بنەجە ئەو دێ ئێتە سالۆخدان ب سنعەتی.

شێخ: بابێ سەمیری: دەمێ خودێ بەحسێ چۆنا چیا کری وەکی عەورا گۆت: ئەڤە چێکرنا خودێیە، ئەوێ هەمی تشت موکوم و بنەجە چێکری.

و تو یێ دگەل من کو ئاڤاکرن و ب رێڤەبرن ئەوە دبێژنێ چێکرنا هویر و بنەجە..

و مادەم ئایەت زڤرینا چیا سالۆخ ددەت ب چێکرن و بنەجهیێ، رامانا وێ ئەوە کو بەحسێ چیا و زڤرینا وان د دنیاییێدا دکەت.

بابێ سەمیری: ئەڤە تێگەهشتنەکا سەیرە بۆ قورئانێ...

شێخ: سۆرەتا نەمل، ئەڤا ئایەتا زڤرینا چیا وەکی عەورا تێدا هاتی، هەمی حێبەتینە.

بابێ سەمیری: مەرەما تە پێ ئاخفتنا سولەیمان پێغەمبەریە دگەل مێرییێ؟

شێخ: نەئەو ب تنێ...

بەلێ ڤەگوهاستنا عەرشێ پاشایا یەمەنێ ژ یەمەنێ بۆ شامێ د چاڤ نقاندنەکێدا... و ئەڤە تشتەکێ سەیرە.

هەروەسا بەحسێ دەرکەفتنا گیانەوەرەکی (دابة الأرض) ژی تێدا هاتیە ئەڤا ل دویماهیا دنیایێ ژ ئەردی دەردکەڤیت و دویماهیك گۆتار ل سەر ئەردی پێشکێش دکەت و دبێژیت: ﴿وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ﴾ (النمل: 82)، ئانکو: (ب راستی مرۆڤان باوەریەکا موکوم نەبوو کو ئەم دێ دەرکەڤین). و ئەڤە تشتەکێ سەیرە.

سۆرەت هەمی حێبەتینە.

و زڤڕینا چیا ژی... تشتەکێ سەیرە.

بەلێ زانستی زڤڕینا ئەردی ل دۆر خۆ ئاشکراکر ڤێجا زانست دگەل قورئانێ رێککەفت.

بابێ سەمیری: من باوەری ب خودێ ئینا.

بەلێ ئەرێ رامانا ڤێ چەندێ ئەوە کو رۆژ یا راوەستیایە و ناچیت؟ و ئەرد دچیت؟

شێخ: زانستی نەگۆتیە رۆژ یا راوەستیایە... بەروڤاژی... زانستی ئاشکراکر کو رۆژ دچیت وەکی شەمەندەفرێ و ئەردی و هەیڤێ و زوحەل و عەتارد و مەریخ و موشتەری و هەمی هەسارێن کۆما رۆژێ ل دویڤ خۆڕا دکێشیت... وەکی شەمەندەفرِ عەرەبانا ل دویڤ خۆڕا دکێشیت.

بابێ سەمیری: بەر ب کیڤە دچیت؟
شێخ: زانست نوزانیت رۆژ کیڤە دچیت... بەلێ قورئانێ نیشا مە دایە کو دچیت ﴿لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا﴾ (یس:38)، ئانکو: (بەر ب بنەجهیا خۆ دچیت) ئانکو دچیت حەتا دگەهیتە جهێ خۆجهبوونا خۆ ـ ئەڤێ خودێ دزانیت ـ ئەگەر گەهشتە وێ بنەجهێ رۆژ دێ راوەستیت و دێ بۆ خودێ چیتە سوجدێ ئەو خودایێ سەرکەفتن دایێ د جهێنانا رۆلێ خۆدا.
مامۆستایەکێ دی: ئانکو رۆژ دچیتە سوجدێ هەروەکی ئەم د نڤێژێدا دچینە سوجدێ؟
شێخ: نەخێر.
بەلێ رامانا سوجدێ، گوهداریا تەمامە بۆ خودێ.. رۆژ ب زمان حالێ خۆ بەرامبەر خودێ دچیتە سوجدێ. و هەر تشتەکێ د گەردوونیدا هەبیت بۆ خودێ دچیتە سوجدێ.
بابێ سەمیری: ئانکو رۆژ دچیت وەکی قورئانێ گۆتی؟
شێخ: و ئەرد ژی دچیت هەروەکی ژ ئایەتا سۆرەتا نەمل دئێتە زانین. و هەروەکی زانستا هەڤچەرخ گۆتی.
بابێ سەمیری: پاك و پاڤژی بۆ وی بن یێ گەردوون ئافراندی...
من باوەری ئینا کو زانست باوەریێ د نەفسێدا زێدە دکەت ژبەر کو نیشانێن خودێ بۆ مرۆڤان ئاشکرا دکەت، ڤێجا هندی زانینا من ب نهێنیێن گەردوونی زێدە ببیت... دێ باوەریا من ب مەزناتیا وی

یێ گەردوون داهێنای زێدەبیت. خودایێ مەزن راست دبێژیت ﴿.. إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ﴾ (فاطر:28)، ئانكو: (ب راستی ژ بەندەیێن وی بەس زانا ب دورستی ژ خودێ دترسن، ب راستی).
زانا ژ هەمی مرۆڤان پتر نهێنییێن گەردوونی دزانن. ڤێجا ژ هەمی مرۆڤان پتر رێزێ ل خودێ دگرن.

شێخ: ئەڤە راستە زانست چەنگەكە و ئایین چەنگێ دیە.

بابێ سەمیری: و ئەم بالندەینە.

((هەمی دكەنە كەنی و دەمێ بێنڤەدانێ تەمام دبیت))

و بابێ سەمیری ژ قوتابخانێ دەردكەڤیت.

خەلەکا چارێ

شێخ عارف چۆ د پۆلێڤە و نیشانێن گرنگیدانێ ل سەر دیاربوون.

ناڤ و نیشانێن وانەیێ نڤیسان.

خودێ

و گێنگەشە دگەل قوتابیان کر.

★★★

شێخ: چەوا مرۆڤ بێهنا خۆ دئینیت و دبەت؟

نەجیب: ئەم ئۆکسجینی وەردگرین و ((دوان ئۆکسیدێ کاربۆنی)) دهاڤێژین.

شێخ: ((دوان ئۆکسیدێ کاربۆنی)) کیڤە دچیت؟

نەجیب: رووەك وەردگریت، ڤێجا کاربۆنی بۆ خۆ ژێ وەردگریت و ئۆکسجینی دەردئێخیت.

شێخ: ئەو ئۆکسجینێ ژ رووەکی دەردکەڤیت کیڤە دچیت؟

قوتابی دکەنە کەنی و دبێژن: مرۆڤ و گیانەوەر وەردگرن.

شێخ: ئانکو ئۆکسجین د ناڤبەرا مرۆڤی و گیانەوەران ژ لایەکیڤە و د ناڤبەرا رووەکیدا ژ لایەکێ دیڤە دزڤڕیت.

و ئەڤ زڤڕینە دبیتە ئەگەر بۆ مانا ((ئۆکسجینی)) د ناڤ هەوایدا حەتا حەتا ب هەمان رێژەیا نوکە هەی.

و ئەگەر ئەڤ کریارا سەیر نەبا دا ئۆکسجین خلاس بیت و مرۆڤ و گیانەوەر دا مرن.

وائیل: ئەڤە وانەیا ئایینیە... یان وانەیا زانستانە؟!

شێخ: گەلەك جاران من یا گۆتی ((وائیل)) زانست و ئایین دوو چەنگن بۆ ملەتی. و زانست خزمەتا ئایینی دکەت چونکی نهێنیێن خودێ د گەردوونیدا ئاشکرا دکەت.

نەجیب: راستە... زانست مەزناتیا خودێ دیار دکەت.

★★★

شێخ: هەیڤ چەند دویرە ژ ئەردی؟

سەمیر: نێزیکی (240) هزار میلا..

شێخ: دێ چ چێبیت ئەگەر ئەڤ دویراتیا د ناڤبەرا ئەردی و هەیڤێدا دوو جارا هندەبا؟

نەجیب: دا هێزا ڤەکێشانا هەیڤێ کێم بیت ڤێجا کریارا بلندبوون و نزمبوونا ئاستێ ئاڤا دەریایا ((المد والجزر)) چێنەدبوو.

شێخ: و د ئەنجامدا دا ئاڤا دەریایا خراب و گەنی بیت.

★★★

دا چ چێبیت ئەگەر هەیڤ نێزیکتر با بۆ ئەردی؟

قوتابی: دا هێزا ڤەکێشانێ زێدەبیت. و ئاڤ دا فیرییێت. و دنیا هەمی دا بن ئاڤ بیت[1].

شێخ: ئانکو ئەگەر دویراتی زێدەبیت دێ ئاڤ خراب بیت و مرۆڤ دێ ژبەر نەبوونا ئاڤا ب کێر ڤەخوارنێ بێت مرن.

و ئەگەر دویراتی کێمتر بیت دێ مرۆڤ خەندقن. ژبەر زێدەبوونا هێزا ڤەکێشانا هەیڤێ ل سەر دەریایان.

★★★

شێخ: رۆژ نێزیکی (93) مەلیۆن میلا ژ ئەردی دویرە.

دێ چ چێبیت ئەگەر ئەڤ دویراتیە کێمتر بیت و رۆژ نێزیکی ئەردی ببیت.

وائیل: ژبەر زێدەبوونا پلا گەرماتیێ دێ ژیان ل سەر ئەردی سوژیت.

شێخ: و دێ چ چێبیت ئەگەر ئەڤ دویراتیە پتر بیت و رۆژ ژ ئەردی دویرکەڤیت؟

---

1. پەرتوکا (العلم لیس کافراً) یا (د. محسن عبدالحمید) بخوینە.

تێبینی: بۆ زانین مە ئەڤ پەرتوکە وەرگێڕایە سەر زمانێ کوردی ل ژێر ناڤێ (زانست نە گاوریە) و ل سالا (2009)ێ هاتیە چاپکرن د چارچوڤێ ڤێ زنجیرێدا هەژمارە (5). وەرگێڕ

وائیل: دێ ژیان ل سەر ئەردی قەڕسیت و بیتە بەستی.

شێخ: بەرگێ هەوای بۆ مە چ پێشکێش دکەت؟

سەمیر:

★ ئۆکسجین یێ تێدا کو ئەوە نهێنیا ژیانێ.

★ و عەوران دهەلگریت. دا ئاڤێ بگەهینیتە وان برایێن مە ئەڤێن ل سەرێ چیا دژین چونکی ئاڤا رویبارا ناگەهیتە وان.

★ و پلا گەرماتیێ کێم دکەت.

شێخ: و ئەردی ژ ستێرێن رژیای و نەیزەکا (شهب ونیازك)ێن ئاگری دپارێزیت ئەڤێن دگەهنێ ژ هەساران ڤێجا ڤ بەرگێ هەوای دکەڤن، و د ئەنجامدا (شهب) گەرماتیا خۆ ژ دەست ددەن.

و ئەگەر ئەڤ بەرگێ هەوای نەبا دا ئەرد د شەڤەك و رۆژەکادا سوژیت.

وائیل: بەرگێ هەوای ((ترشێ دوان ئۆکسیدێ نترۆجینی)) چێدکەت ب رێکا ڤێککەفتنا عەورێ نێگەتیف ب یێ پۆزەتیڤ.

و ئەڤ ترشە د ناڤ ئاڤا بارانێدا دحەلییێت.. و دبیتە خوارن بۆ رووەکی د ئەردیدا.

شێخ: ئانکو: هەوا، و ئاڤ، و خوارن، یێ د ناڤ بەرگێ هەوایدا هەی. و دگەل ڤێ چەندێ ژی زێرەڤانیا مە دکەت و مە ژ (شهب)ا دپارێزیت.

سەمیر: و فرۆکەیێن مەزن هەلدگریت دا مە بگەهینیتە هەمی جها.

شێخ: کێ ئۆکسجین د ناڤبەرا مرۆڤی و رووەکیدا رێکخستیە.

قوتابی: خودێ.

شێخ: کێ جهێ هەیڤێ هەلبژارتیە کو ئاڤێ چاك بکەت و ئەردی نەخەندقینیت؟

قوتابی: خودێ.

شێخ: کێ جهێ ئەردی هەلبژارتیە ڤێجا نەقەڕسیت و نەسوژیت؟

قوتابی: خودێ.

شێخ: کێ بەرگێ هەوای نەخشە کریە و خوارن، و ئاڤ، و هەوا، و زێرەڤانی کرنە تێدا؟

قوتابی: خودێ.

شێخ: ئەرێ رۆژێ جهێ خۆ بۆ خۆ هەلبژارتیە؟

قوتابی: نەخێر.

شێخ: بۆچی؟

قوتابی: چونکی ئەو نەیا ب ئاقلە و یێ بێ ئاقل نەشێت هەلبژارتنێ بکەت.

شێخ: دەمێ ئەرد ل ئالێ هێلا ئیستیوائێ فرەه بووی و ل ئالێ هەردوو جەمسەران تەنگ بووی ئەوێ ئەڤ سیستەمێ رێك و پێك بۆ خۆ هەلبژارت؟

قوتابی: نەخێر... چونکی ئەردی ئاقل نینە.

شێخ: ئەرێ زیندەوەرێن بێ ئاقل دشێن سیستەمەکی بۆ گەردوونی دانن؟

قوتابی: نەخێر... چونکی سیستەم بەلگەیـە ل سـەر ئـاقلیّ وی یـیّ وی سیستەمی ددانیت...
و ییّ بیّ ئاقل نەشێت چو سیستەمان دانیت.

★★★

شێخ: نەجیب رابە وانیّ بۆ مە کورت بکە.
نەجیب: هەرئێکیّ گەردوونی بخوینیت دیّ بینیت کو سیـستەمەکیّ رێك و پێك ییّ تێدا هەی... و دیّ بینیت هەماهەنگیەکا سەیر یا د ناڤبەرا پارچێن ویدا هەی...
و ئــەڤ هەماهەنگیــە رێــك و پــێکترە ژ ویّ هەماهــەنگییّ ئــەوا د ناڤبەرا پارچێن دەمژمێرێدا هەی، یان هەر ئامیرەکیّ دی ییّ هـویر و رێك و پێك.
و مـادەم ئـەم دزانـین هەماهـەنگی بەلگەیـە ل سـەر سیـستەمی... و سیستەم بەلگەیە ل سەر رێکخەری. ڤێجا یا ب ساناهیە ئەم بـزانین کـو هەماهـەنگی بەلگەیـە ل سـەر رێکخـەری، و ئـەم دزانـین دڤێـت رێکخەریّ گەردوونی ییّ ب ئاقل بیت و هەمی هەسار و ئـەو تـشتیّ د ناڤدا ژ زیندەوەران بیّ ئاقلن.
ئــانکو... هێزەکــا مــەزن یــا هــەی ئــەڤ گەردوونــە رێکخــستیە و داهێنایە... ئەڤ هێزە خودێیە.
شێخ: دەستخۆش نەجیب... دەستخۆش.
ئاقلیّ تە ییّ رێکخستیە... و هزرێن تە د رێك و پێکن.

وائل: بەلێ من یا خواندی کو ئەڤ سیستەمە ب رێکا هلکەتنێ پەیدا بوویە.

شێخ: وائیل کورێ من... ئەگەر تە زانی شەمەندەفرا مویسل دچیتە بەسرا و شەمەندەفرا بەسرا دچیتە مویسل. ڤێجا بەردەوام ل بەغدا دگەهنە ئێك. گەهشتنا وان ل ئێك ل بەغدا ب رەنگەکێ بەردەوام چ دگەهینیت؟

وائیل: وێ چەندێ دگەهینیت کو لەز و دویراتی ب رەنگەکێ هویر هاتینە حسێبکرن کو شەمەندەفرا بەسرا زویتر بدەتە رێ دا دویراتییێ قەرەبوو بکەت ڤێجا هەر ل وی دەمی بگەهیت ئەوێ شەمەندەفرا مویسل دگەهیت کو دویراتیا وێ کێمترە.

شێخ: ئەرێ ئەم دشێین هەردوو شەمەندەفرا بدەینە رێ بێی دویراتی و لەزێ حسێب بکەین.

وائیل: ئەگەر وەسا بیت دێ هەردوو شەمەندەفر لێکدەن.

شێخ: ئەگەر گەردوونێ بەرفرەهـ بێی سیستەمەکێ هویر و رێك و پێك ب رێڤە بچیت دێ هەسار (ستێر) لێکدەن. و ئەگەر دوو هەسار ب تنێ لێکبدەن دێ جیهان ژناڤ چیت.

و یا سەیر ئەو نینە دوو شەمەدنەفر یان دوو هەسار لێکبدەن بەلێ یا سەیر ئەوە ملیۆنەها هەسار بێن و بچن و لێکنەدەن.

★★★

شێخ: وائیل...

ئەگەر تو بچی كارگەهێن دەرمانی، و مەكینا داگرتنا دەرمانی ببینی، دێ بینی شیشە دێ چیت حەتا دگەهیتە جهەكێ دەستنیشانكری دێ راوەستیت.. دێ ئێتە تژی كرن ب دەرمانی... پاشی دێ چیت جهەكێ دەستنیشانكری دێ راوەستیت... دێ قەباغەكا ((فلینی)) داننە سەر... پاشی دێ چیت حەتا دگەهیتە جهێ سیێ دێ راوەستیت... دێ قەپاغەكا مەعدەنی داننە سەر... پاشی دێ چیت حەتا دكەنە د قالكەكا دیدا... و هۆسا.

ئەرێ راوەستیانا وێ ل ڤان جها ئەنجامێ سیستەمەكێ ئەندازیاری یێ هویرە... یان ژی ب رێكا هلكەتنێیە؟

وائیل: ب راستی ئەنجامێ سیستەمەكێ ئەندازیاریە.

شێخ: چێدبیت تێكچۆنەك د مەكینێدا چێببیت ڤێجا شیشە ل جهەكێ دی راوەستیت..

و چێدبیت تێكچۆنەك بكەڤیتە د شەمەندەفرێدا ڤێجا نەگەهیتە شەمەندەفرا دی ل بەغدا.

بەلێ ئەڤ تێكچۆنە ب رەنگەكێ رێكخستی دووبارە نابیت چونكی ژ ئەنجامێ هلكەتنێ چێبوویە..

وائیل: راستە... تێكچۆن ب رەنگەكێ رێكخستی دووبار نابیت.

شێخ: ڤێجا دەم هات ئەز یاسایا هلكەتنێ نیشا تە بدەم دا بزانی كو ئەو تشتێ ب رێكا هلكەتنێ چێدبیت ب رەنگەكێ رێكخستی دووبار

نابیت... و رێکخستنا ڤی گەردوونی دسەلمینیت كو هلكەتن د شیاندا نینە.

وائیل: ئەم گەلەك راستیان نوزانین..

ب راستی: ئەو تشتێ ب رێکا هلكەتنێ چێدبیت ب رەنگەكێ رێكخستی دووبارە نابیت.

نەجیب: و رێكخستنا ڤی گەردوونی دسەلمینیت كو هلكەتن د شیاندا نینە.

★★★

شێخ: لەشێ مرۆڤی نیشانەكە ژ نیشانێن خودێ.

پێدڤیە ل سەر هەوە هەر ئێك ڤەكۆلینەكێ ل سەر ڤی بابەتی بەرهەڤ بكەت.

قوتابیان لەز كر و بەر ب پەرتوكخانێڤە چۆن دا ڤەكۆلینەكێ بەرهەڤ بكەن و پتریا وان مفا بۆ خۆ ژ پەرتوكا ((الطب محراب للایمان)) و پەرتوكێن مامۆستا ((عبدالرزاق نوفل))ی ((الله والعلم الحدیث)) و ((القرآن والعلم الحدیث)) و چەند پەرتوكێن دی یێن زانستی وەرگرتن.

شێخ عارفی ئەڤ هەمی ڤەكۆلینە كۆمكرن و پەسنا خودانێن وان كر و گێنگەشە دگەل وان كر.

★★★

شێخ: سەمیر تە بەحسێ چاڤی کریە.. و ڤەکۆلینا تە یا باشە.. بۆ مە هندەك مفایێن مژویلانکێن چاڤی بێژە.

سەمیر:

★ ئەو هندەك موییێن کورتن ل هنداڤ چاڤی.

★ ئەو چاڤی ژ تۆزێ دپارێزن.

★ و تیرۆژکا رۆژێ لاواز دکەن ڤێجا چاڤ دشێن ب دورستی ببینن.

★ دگەل ڤێ چەندێ جوانینە ژی بۆ چاڤی.

شێخ: دەستخۆش سەمیر... زانایەك دبێژیت: مژویلانکا چاڤی بەسە بەلگە ل سەر هەبوونا خودێ.

★★★

جاسم: و من ڤەکۆلینا خۆ ل سەر ((کونکێن چەرمی)) نڤیسایە.

★ ئەو هندەك کونکێن بچویکن خوه تێڕا دەردکەڤیت دا چەرمی تەڕکەت و ژ پەق پەقبوونێ بپارێزیت.

★ و تشتێ سەیر ئەوە کو ئەڤ کونکە دهێلن خوه دەرکەڤیت.. بەلێ ناهێلن جارەکا دی بزڤڕیتە ناڤ لەشی.

ل پشت هەر ((کونکەکێ)) (صمام)ەك یێ هەی دەمێ ئاڤ دەردکەڤیت ڤەدبیت و دەمێ ئاڤ پێکۆلێ دکەت بچیتە ناڤ لەشی دئێتە گرتن. و ئەگەر هێلابا ئاڤ بچتە ناڤ لەشی دا لەشێ مرۆڤی

تژی ئاڤ بیت دەمێ مرۆڤی مەلەڤانی د دەریاییێدا دکرن، ڤێجا دا خەندقیت و مریت..

نەجیب: تشتێ ژ هەمیا سەیرتر من خواندی ئەوە عویرکێ مرۆڤی گۆشتی و خوارنێ هەرس دکەت بەلێ خۆ ناهەرس کەت.

پاك و پاقژی بۆ وی بن یێ ئەو چێکری.

شێخ: ئەڤە تێبینیەکا مەزنە نەجیب.

سەمیر: و من هەستییێن سەری خواندن..

* من دیت چەرمێ سەری ستویرترین چەرمە د لەشێ مرۆڤیدا دا سەری ژ رویدانا بپارێزیت.

* من دیت هەستییێن قەرقۆدێ سەری ژ چەند قاتەکان پێکهاتینە و چەند قاتەکێن هەوای د ناڤبەرا واندا هەنە، دا قاتێ سەری گەرماتییێ هەلکێشیت و ئەو بۆشاییا هەوای رابییت ب سارکرنا سەقایی، و جوداکرنا گەرماتیا رۆژێ ژ قاتێ ناڤدا. ژبۆ پاراستنا مەژی ژ گەرماتیا سەقای.

شێخ: الله، الله، الله.

هەر تشتەکێ د گەردوونیدا شادەییێ بۆ مەزناتیا خودێ ددەت، ﴿وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ * وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ﴾ (الذاريات: 20ـ21) ، ئانکو: (و د ئەردیدا نیشان و بەلگە گەلەکن، بۆ وان ئەوێت هەقیێ پەسند دکەن و پشتەڤانیا وێ دکەن. و د هەوە ب خۆدا ژی [نیشان و بەلگە گەلەکن]، ما هوین نابینن؟).

خەلەکا پێنجێ

شێخ عارف چۆ د پۆلا خواندنێڤە.. سلاڤ کرە قوتابیان و دەست ب گێنگەشێ کر.

شێخ: حەتا کو دەمژمێر کاربکەت دڤێت پارچێن وێ د هەماهەنگ بن، و هەماهەنگی د هەر تشتەکیدا نیشانە ل سەر مەزنیا وی ئەندازیارێ ئەو تشتە چێکری. وەرن دا ئەڤرۆ هندەك سیمایێن هەماهەنگیێ د گەردوونیدا بخوینین چونکی هەماهەنگی بەلگەیە ل سەر مەزناتیا خودێ.

هەروەسا بەلگەیە ل سەر ئێکینیا خودێ.

★★★

★ حەتا مرۆڤ بژیت پێدڤی خوارنێیە. و دڤێت خوارنا مە یا پێکهاتی بیت ژ شرینی، و روین، و فیتامین، و پرۆتین، و خوێ.

و تشتێ سەیر ئەوە رووەك ڤان هەمی پێدڤیا پێشکێشی مە دکەت، هەروەکی جلکی پێشکێشی مە دکەت.

پەمبی، و کتان رووەکن... و هریا گیانەوەری بنیاتێ وێ رووەکە گیانەوەری یێ خواری... و ئارمویشێ سروشتی، بنیاتێ وی رووەکە (کرمێ ئارمویشی) یێ خواری ڤێجا رووەك خوارنێ و دەرمانی و جلکی پێشکێشی مە دکەت.

و ئـەڤ هەڤتـەمامیا سـەیر بـۆ مـە دسـەلمینیت کـو ئـەوێ مـرۆڤ ئافراندی ئەوە ئەڤ گەردوونە بۆ خزمەتکرنا وی سەرنەرم کری.

★★★

ثـامر: ئەڤـە دورسـتە مـن ڤەکۆلینـەك د پـەرتوکا (سـورة الواقعـة ومنهجهـا في العقائـد)دا یـا شـێخ (محمـود غریـب)ی خوانـد ل دۆر مفاییێن ((تیڤلێ پیڤازێ)).

و من زانی کو کەرەستەکێ د ناڤ ((تیڤلێ پیڤـازێ))دا هـەی دبێـژنێ ((بکتین)) ئەو کەرەستەکێ سەیرە چونکی ((خـوین رشـتنا دەرڤـە)) رادوەستینت، هەروەسا دشێت مرۆڤی ژ مرنێ رزگارکەت د حالـەتێ ژەهراڤیبوونێدا. و ئەو چارەسەریە بۆ زکچۆنێ ژی.

شـێخ: ئـەڤ کەرەسـتە د نـاڤ ((تیڤلـێ پیڤـازێ))دا هەیـە؟! پـاکی و پاقژی ژ هەمی کێماسیان بۆ خودێ بیت.

ثامر: تشتێ سەیر ئەوە کـو ((تیڤلێ پیڤـازێ)) 40٪ ژ سـەنگا وی ژ کەرەستێ ((بکتین)) پێکهاتیە.

شێخ: سوپاس ثامر... خوانـدن هاریکاریـا تـە دکـەت بـۆ زانینـێ ـ و هـەر تـشتەك بـۆ حیکمەتـەکا مـەزن هاتیـە چێکرن ـ حـەتا تیڤلێ پیڤازێ ژی.

★★★

و ئەگـەر مـرۆڤ پێـدڤی رووەکـی بیـت بـۆ خوارنـا خـۆ رووەك ژی پێدڤی خوارنێیە.

و خوارنا وی یا د ئەردیدا...
بەلێ نەشێت هەرس بکەت چونکی یێ ئالۆزە.
لەوا خودایێ پاك هندەك ((بەکتریا)) د ئەردیدا چێکرینە رادبن ب ڤەگوهاستنا خوارنا رووەکی بۆ ((خوێ)) یێن ب ساناهی بۆ هەرسکرنێ ڤێجا مرۆڤ پێدڤی رووەکیە.. و رووەك ژی پێدڤی ئاخێیە..
نەجیب: و ئاخ ژی پێدڤی خوارنێیە... و خوارنا وێ ئاڤا بارانێیە. چونکی ئاڤا بارانێ ((ترشێ دوان ئۆکسیدێ نترۆجینی)) د ناڤدایە ئەو ژی ب رێکا ڤێککەفتنا عەورێن نێگەتیف ب یێن پۆزەتیفڤە چێدبیت و ئەڤ ترشە خوارنێ ددەتە ((ئاخێ)).
شێخ: مرۆڤ پێدڤی رووەکیە.
و رووەك پێدڤی ((ئاخێ))یە.
و ئاخ پێدڤی ئاڤا بارانێیە.
و ئاڤا بارانێ پێدڤی دەریایایە. دا عەور ژێ چێببن. و دەریا پێدڤی هەیڤێنە.. دا کریارا بلندبوون و نزمبوونا ئاڤێ ((المد والجزر)) چێببیت ڤێجا ئاڤا وێ خراب نەبیت.
و هەیڤ پێدڤی رۆژێیە... دا رۆناهیێ ژێ وەرگریت.
وائیل: گەردوون هەمی پێدڤی رۆژێیە.
شێخ: و رۆژ پێدڤی ئێکیە وێ د گەردوونیدا ببەت.
ثامر: هەماهەنگیەکا سەیرە.

هەر پارچەك د گەردوونیدا پێدڤی یێ دیە..

هەر پارچەك د گەردوونیدا هەماهەنگە دگەل یێ دی..

نەجیب: و هەماهەنگیا پارچا بەلگەیە ل سەر ئێکینیا چێکەری.

سەمیر: گەردوون هەمی خزمەتا مرۆڤی دکەت.

شێخ: و ئەڤان خزمەتا بهایێ خۆ یێ هەی ((سەمیر)).

وائیل: دێ بهای دەینە کێ.

شێخ: وائیل: ئاخ خزمەتا مرۆڤی.. و گیانەوەری.. و رووەکی دکەت.

و رووەك: خزمەتا مرۆڤی و گیانەوەری دکەت.

و گیانەوەر: خزمەتا مرۆڤی ب تنێ دکەت.

وائیل: مرۆڤ سەروەرێ گەردوونیە.

شێخ: بەلێ مرۆڤی گەردوون ب خۆ نەچێکریە.

بەس خودێ یێ بۆ وی سەرنەرم کری..

ڤێجا گەردوون هەمی خزمەتا مرۆڤی دکەت.

و مرۆڤ خزمەتا خودێ دکەت...

***

وائیل: خودێ منەت ب پەرستنا مە نینە...

بۆچی ئەم وی دپەرێسین..؟

شێخ: نەفسێن پاك پێكۆلێ دکەن سوپاسیا وی بکەن یێ قەنجیەکێ دگەل بکەت یان زیانەکێ ژێ بدەتە پاش.

و خودایێ پاك قەنجیا ژیانێ دایە مە... هێژ ئەم د زكێ دەیكێن خۆدا. و قەنجییێن گوهی.. و چاڤی.. و ئاقلی دگەل مە كرن... و گەردوون هەمی بۆ مە سەرنەرم كر.
مە خودێ ب قەنجییێن وی نیاسی... بەری ئەم وی ب پەرستنێ بنیاسین.
ڤێجا پەرستنا مە بۆ وی سوپاسیا قەنجییێن ویە...
و پەرستنا مە وەفاداریە...
و پەرستنا مە حەژێكرنە..
ثامر: ئەم پەرستنا خودێ دكەن ژ ترسا وی...
شێخ: و ژ حەژێكرنا وی ژی..
﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّـهُ﴾ (آل عمران:31)، ئانكو: ([هەی موحەممەد] بێژە: [وان] ئەگەر هوین [ب دورستی] حەژ خودێ دكەن، ل دویف من وەرن [رێكا من بگرن] خودێ دێ حەژ هەوە كەت).
زەنگ لێددەت، وائیل دچیتە دەستێ شێخ عارفی.. و دبێژتێ: وانە ب لەز دچیت..
شێخ دبێژیت: ژیێ دنیایێ هەمی یێ كورتە.
و پەرستنا مە بۆ خودێ دێ رەوشتێ مە پاك كەت و رەفتارا مە د ژیانێدا راستڤەكەت.

نڤێژ: مە ددەتە پاش ژ گونەهێت زێدە پیس، و کریارێت نەدگەل سروشتێ مرۆڤان.
و رۆژی: ئیرادێ ب هێز دئێخیت. و زێرەڤانیا وژدانێ د ئاشکرایی و نەپەنییێدا نیشا موسلمانی ددەت.
و زکات: جڤاکی ب پەیوەندیا حەژێکرنێڤە گرێددەت. و مەردینیێ نیشا نەفسێ ددەت. و کەرب و کینێ ژ دلێ هەژاران دئێنیتە دەرێ.
فلو أن انساناً تخير ملة
ما اختار الا دينك الفقراء
انصفت الفقر من اهل الغنى
فالكل في حق الحياة سواء
ئانکو: (ئەگەر مرۆڤی بۆ خۆ ئایینەك ژێگرتبا کەسێ ئایینێ تە نەدهەلبژارت ژبلی هەژارا، تە دادپەروەری دگەل هەژارا بەرامبەر دەولەمەندا کر ڤێجا هەمی د مافێ ژیانێدا وەکهەڤن).
و حەج: کۆنگرەکێ جیهانیە، ئەگەر موسلمان ب دورستی مفای ژێ ببینن بۆ چارەسەرکرنا ئاریشەیێن خۆ، و بهێزئێخستنا بازرگانیا خۆ، و مەزنکرنا پیرۆزییێن خۆ. پاشی حەج گەشت و گوزاریە و ژیانەکا سەرفەرازە.
و رەوشتێ باش پەرستنە..
ئەو ژ وێ چەندێ رۆنترە هوین بهایێ وی نەزانن.
و جیهاد پەرستنە..

بەرەڤانیە ژ شەرەفا ملەتی و پیرۆزییێن وی وائیل.

هەر تشتەکێ خودێ ژ مە داخواز کری مفایێ مە یێ تێدا، وەك تاکەکەس، یان خێزان یان جڤاکێ مەزن.

بەلێ خودێ پاکی (منەت) ب پەرستنا مە نینە چونکی ئەم ژ جیهانایینە. خودێ پاکی ب خەلکی و جیهانێ هەمیێ نینە.

خەلەکا شەشێ

شێخ عارف ل مالا خۆ ب ڤیان و خۆشی دگەل کورێ خۆ هیشامی و کچا خۆ شەیمائێ گەهشتنە ئێك.

و ب دلرەحەتیا ژنا خودان باوەر.. و نازکیا ژنا گەنج.. و داپۆشا ژنا موسلمان... و گرنژینا هەڤژینا پەیاما گرنژینێ دزانیت هەڤژینا وی ساجیدا هات. و لەز ل بەرهەڤکرنا خوارنێ کر.

و هیشامی ب لەز دەستێ خۆ درێژکر و مریشکەك راکر و دەست هاڤێتێ خوار.

★★★

باب: ڤیانا تە بۆ مریشکێ ژبیرا تە بر بێژی ((بسم الله الرحمن الرحیم)).

هیشام: دکەتە کەنی و دبێژیت: من د دلێ خۆدا گۆت..

خێزان هەمی دکەتە کەنی... بەلێ شێخ هزرا خۆ د خوارنێدا دکەت و هزرەکا دویر ل سەر سیمایێن وی دیار دبیت...

شەیما: ئەزا دبینم تو هزر دکەی باب..

تو هزر د چ دا دکەی؟

باب: ژیانا پێغەمبەری ﷺ هاتە بیرا من.

بیرا وی زەلامێ مەزن هاتە بیرا من ئەوێ ژیانا خۆ هەمی دایە مرۆڤایەتیێ.

هاتە بیرا من دەمێ نڤێژا سپێدێ دكر پاشی ل سەر هەڤژینێن خۆ دگەریا و پسیار ژێ دكر: ژ خوارنێ.. ئەگەر گۆتبانێ: مە نان و خەل یێ هەی.

پێغەمبەرێ ب قەدر ﷺ دابێژیت: باشترین خوارن خەلە.

شەیما: پێغەمبەرێ خودێ ﷺ پەسنا خەلێ دكر؟ سلاڤ ل سەر تە بن ئەی پێغەمبەرێ خودێ.

هیشام: سەیرە.. ئەو خودانێ مەزنترین گازی بوو بۆ راستەرێكرنا خەلكی. ژیانا خۆ هەمی د رێكا وێدا بۆراند... و مالێ هەڤژینا خۆ خەدیجایێ د رێكا وێ گازییێدا خەرج كر. زەنگینترین ژن د ناڤ قورەیشیاندا... و تشتێ سەیرتر... خودێ گەنجینەیێن ئەردی بۆ ڤەكرن. و ژ ئەنجامێ سەركەفتنان دەستكەفتی بۆ هاتن، و خەلك ب دویڤ گازیا وان كەتن.. و مالێ زكاتێ ئەوا خودێ ل سەر وان فەرز كری بۆ وی پێشكێش كرن.

و دگەل ڤێ چەندێ هەمیێ... پەسنا خەلێ دكر دەمێ بۆ دهاتە پێشكێشكرن...؟

ئەز شادە ددەم ئەو پێغەمبەرێ خودێیە...

وی دنیا گوهارت... و دنیایێ ئەو نەگوهارت.

شەیما: بۆچی پێغەمبەر ﷺ ب ڤی ئاستێ ژیانێ رازی بوو، و پشكەك ژ مالێ زكاتێ بۆ خۆ نەڕاكر؟

وەك سەركردە و مامۆستایێ ئوممەتێ؟

باب: زكات و سەدەقە.. ل سەر پێغەمبەری ﷺ... و خەلكێ مالا وی حەرامە.

چونكی ئەو گلێشێ مرۆڤایە یێ زەنگین ددەت دا نەفس و مالێن خۆ پێ پاقژ بكەت.

پێغەمبەر ﷺ سەدەقێ و زكاتێ وەرناگریت و ژێ ناخۆت.

شەیما: حەتا دیاری ژی پێغەمبەری ﷺ وەرنەدگرت؟

باب: نەخێر شەیما.

پێغەمبەری ﷺ دیاری وەردگرت، چونكی هۆكارەكە ژ هۆكارێن ڤیانێ دناڤ خەلكیدا.

هیشام: ئاخفتن یا خۆشە... وەلە كر ئەم گەلەكێ بخوین بێی هەست پێ بكەین.

باب: عافیەت بیت...

هیشام: دێ پسیارا خوارن و ڤەخوارنێ ژ مە ئێتەكرن؟

باب: مرۆڤی ماف نینە ئەو ب تنێ بخۆت ڤێجا ئەگەر خوارن دا جیرانێ خۆ یێ هەژار... یان نێزیكێ خۆ یێ ئێتیم ژ وی تشتێ دخۆت هینگێ خودێ حسێبێ دگەل ناكەت و رۆژا قیامەتێ پسیارا خێر و خۆشیێ ژێ ناكەت.

هیشام: ئەڤە رەوشتێ تەیە باب...

★★★

هەمی ئەندامێن خێزانێ پێکڤە رادبن بۆ نڤێژا ئێڤاری پاشی ل باخچەی کۆم دبن و فێقی دخۆن و دەست ب دان و ستاندنێ دکەن.

شەیما: باب تە بۆ مە هندەك چیرۆکێن جوان دگۆتن ـ دەمێ ئەم بچویك ـ بۆچی تو خەمێ ژ مە ناخۆی؟

باب: ئەز یێ ب هەوەڤە مژویل بوویم... نەکو من خەم ژ هەوە نەخواریە شەیما.

هیشام: قوتابخانێ و مێڤانا... و خواندنا بەردەوام یا زانستێن ئایینی و زانستێن ژیانێ ئەو یێ مژویل کری. ئەز ب خودێ کەم دلێ من یێ ب چاڤێت تەڤە ژبەر خواندنێ باب.

باب: خواندن پەنجەرەکە بۆ ژیانێ.. و مامۆستایەکێ ئەمینە.. و رێ نیشاندەرەکێ وەفادارە...

من ژیان جەرباند من دیت پەرتوك وەفادارترین هەڤالە..

و ئەوێ نەخوینیت د زیندانا نەزانینێدا دژیت.

و تو دزانی هیشام، ئێکەمین ئایەت ژ دەف خودێ هاتی ئەڤە بوو: ﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ (العلق:1)، ئانکو: (بخوینە ب ناڤێ خودایێ خۆ، یێ هەر تشتەك چێکری).

هیشام: و کانێ مافێ مە باب؟

باب: دێ چیرۆکەکا کورت بۆ هەوە ڤەگێڕم... پاشی دێ بەرێ هەوە دەمە پەرتوکا.

ل سەردەمێ ئیمامێ مەزن (ابو حنیفة النعمان)ی.
زەلامەك ناڤدار بوو ب گاوریێ و رەتکرنا هەبوونا خودێ.
هیشام: چو پێ نەڤێت ئاقلێ وی نەیێ تەمام بوو.
چونکی سیستەمێ گەردوونی بەلگەیە ل سەر هەبوونا رێکخەری..
و ئەم دزانین سروشت بێ ئاقلە..
ڤێجا نەشێت خۆ رێك بێخیت... و ئەڤە بەلگەیە ل سەر هەبوونا خودێ ئەڤێ گەردوون رێکخستی.
باب: ب ناڤێ خودێ (بسم الله) ما شاء الله..
تو یێ بوویە فەیلەسووف هیشام..
هیشام: ئەڤە زانین و شیرەتکرنا تەیە باب.
شەیما: بەلێ چ ل وی زەلامێ گاور هات؟
باب: رێککەفتن دیدارەکێ دگەل ئیمام ئەبو حەنیفەی بکەت ل نڤێژا ئەینی. و ئەڤ دان و ستاندنە د ناڤبەرا واندا چێبوو:
ئەوێ بێ باوەر: بەری خودێ کی بوو؟
ئیمام: بەری سێ چەندە...؟
زەلام: دوو.
ئیمام: و بەری دووێ چەندە؟
زەلام: ئێك.
ئیمام: و بەری ئێکێ چەندە؟
زەلام: چو نینە...

ئیمام: ئانکو بەری ئەوێ ئێکانە داهێنەرێ ئەسمانا و ئەردی چو نینە... خودێ یێ ئێکێیە.. و کەسەك بەری وی نینە.

★★★

ساجیدا: گەلەك جوانە.. باشترین بەرسڤە.. تەمام کە..

باب: زەلامی پسیارکر.. بەرێ خودێ ل کیڤەیە؟

چونکی ئەگەر بۆ نموونە بەرێ وی ل رۆژهەلاتی بیت ئەگەر خەلکێ رۆژئاڤای نەگوهداریا وی بکەن وان نابینیت.

ئیمام رابوو و چراکەك ((گولۆپەك)) هەلکر.

و پسیار ژ زەلامی کر:

بەرێ رۆناهیا گولۆپێ ل کیڤەیە؟

زەلام: رۆناهیا گولۆپێ هەمی جه یێ رۆنکری.

ئیمام: و رۆناهیا رویێ خودایێ من ژی هەمی گەردوون یێ رۆنکری.

﴿فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللَّهِ﴾ (البقرة:115)، ئانکو: (هەر جهەکێ هوین بەرێ خۆ بدەنێ، خودێ لێیە).

★★★

خودایێ پاك... گەردوون ملکێ ویە... چو جه وی ناڤەگرن چونکی ئەو ئافراندەرێ جهیە... و چو دەم کارتێکرنێ لێ ناکەن چونکی ئەو ئافراندەرێ دەمیە.

★★★

زەلام: بۆ من جهێ خودێ د گەردوونیدا دیارکە.

ئیمام ئامانەکی دئینیت شیر یێ تێدا، پێشکێشی وی زەلامی دکەت.

ئیمام: ئەرێ ((روین)) د ناڤ ڤی شیریدا هەیە؟

زەلام: بەلێ.

ئیمام: بۆ من جهێ روینی د ناڤ شیریدا دیارکە.

زەلام: روین یێ د ناڤ هەمی شیریدا و موستەحیلە ئەز بشێم جهێ وی دیارکەم.

ئیمام: تو نەشێی جهێ چێکریەکی دیارکەی... و تو داخوازێ ژ من دکەی ئەز بۆ تە جهێ چێکەری (ئافراندەری) دیارکەم؟

خودێ یێ ل هەمی جها هەی[2].

ل وی دەمی ئەو زەلامە رادبیت و دەستێ ئیمامێ مەزن ماچی دکەت و خۆشکاندنا خۆ بۆ حەقیێ، و رازیبوونا خۆ ب ئیسلامێ رادگەهینیت.

***

شەیما: هیڤیدارین پتر چیرۆکێن عەقیدێ بۆ مە بێژی باب، چونکی عەقیدە مەزنا چێدکەت.

باب: ئاقل وەکی ئامانیە... گاڤا تژی بوو دێ د سەردا چیت.

لەوا ئەڤە بەسە.

---

2. خودێ یێ ل ئەسمانا ل سەر عەرشی هەروەکی د فەرموودا دورستدا هاتی بەلێ زانینا خودێ هەمی جه یێن ڤەگرتین. وەرگێڕ

خەلەکا حەفتێ

شێخ عارف ل هیڤیا ترومبێلا قوتابخانێ راوەستیا بەلێ ترومبێلەکا تایبەت ل دەف راوەستیا. و خودانی دەرگەه ڤەکر. و داخواز ژ شێخی کر سویار بیت.

★★★

شێخ: سلاڤێن خودێ ل سەر تە بن بابێ سەمیری.

بابێ سەمیری: خۆش دەلیڤەیە.. دا ئاخفتنا خۆ ل دۆر بابەتێ گەردوونی و قورئانێ تەمام بکەین.

شێخ: خودێ خێرێ بدەتە تە.

بابێ سەمیری: ئەرێ ئەڤ تشتێ مە گولێ دبیت کو مرۆڤ چۆیە سەر بانێ هەیڤێ راستە؟

ب راستی.. ئاقلێ من باوەریێ ب ڤێ گۆتنێ نائینیت.

شێخ: بۆچی تو باوەر ژ ڤێ گۆتنێ ناکەی بابێ سەمیری...

مرۆڤ ب زانستی چۆیە سەر بانێ هەیڤێ.

بابێ سەمیری: ب تۆڕەبوونەکا مەزنڤە بەرێ خۆ ددەتە شێخی و دبێژیت: زانست.. زانست.. قورئان کانێ یا شێخ عارف.

شێخ: ئەرێ ما قورئان دژاتیا چۆنا مرۆڤی بۆ سەر بانێ هەیڤێ دکەت؟

بابێ سەمیری: ژ خودێ بترسە شێخ عارف...

ئەرێ ما تە ئەڤ گۆتنا خودایێ مەزن ژبەر نەكریە: ﴿يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ﴾ (الرحمن:33)، ئانكو: (گەلی ئەجنە و مرۆڤان، ئەگەر هوین بشێن ژ رەخ و روییێت ئەرد و ئەسمانان دەركەڤن دەركەڤن، و هوین نەشێن دەركەڤن ب رێكا دەستهەلاتەكێ نەبیت).

پاشی پشتی وێ دبێژیت: ﴿يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ﴾ (الرحمن:35)، ئانكو: (گوڕیا ئاگرێ بێ دویكێل و سفرێ حەلیایی دێ ب سەر هەوەدا ئێتە داڕێتن، و هاریكاریا هەوە ژی نائێتەكرن).

شێخ: خودێ دلۆڤانیێ ب دەیك و بابێن تە ببەت.. بابێ سەمیرى.

خودایێ پاك و پاقژ قەبێ مرۆڤا و ئەجنەیان خواستیە ئەو (ينفذوا ((من)) أقطار السموات والأرض) ئانكو: بشێن ((ژ)) رەخ و روییێن ئەسمانا و ئەردی دەركەڤن.

و قەبێ وان نەخواستیە ئەو (ينفذوا ((في)) أقطار السموات والأرض:) ئانكو: بشێن ((د)) رەخ و روییێن ئەسمانا و ئەردیدا بچن.

بابێ سەمیرى: ((ژ)) ئانكو ((من)) یان ((د)) ئانكو ((في)) هەردوو پیتێن جەررن.. پەیوەندیا وان ب بابەتیڤە چیە.

شێخ: ئەگەر تە دەرگەهـ ل من گرت و گۆتە من: ئەگەر تو ژ مالێ دەرکەتی دێ تە قوتم.

بابێ سەمیری: ببۆره شێخ عارف.. ئەرێ ما قوتابی مامۆستایێ خۆ دقوتیت؟

شێخ: یا گرنگ تە دەرکەفتنا ((ژ)) مالێ ل من قەدەغەکر. دەمێ تو زڤڕی تە دیت من ژۆرا مێڤانا یا هێلای. و ئەز یێ ل باخچەی روینشتیم. ئەرێ ئەز هێژای سزایمە؟

بابێ سەمیری: نەخێر چونکی تو ((د)) ناڤ مالێدا گەڕیایە.. و من دەرکەفتنا ((ژ)) مالێ ل سەر تە قەدەغە کربوو.

شێخ: نوکە ئەم گەهشتین.

بابێ سەمیری: ئەم گەهشتینە قوتابخانێ؟

شێخ: نەخێر... ئەم گەهشتینە رامانا ئایەتێ.

خودایێ مەزن قەبێ مرۆڤ و ئەجنەیان خواستیە ئەو ((ژ)) رەخ و رویێن ئەسمانا و ئەردی دەرکەڤن.

و چۆنا وان بۆ سەر هەیڤێ چۆنە ((د)) رەخ و رویێن ئەسمانا و ئەردیدا ڤێجا ناچیتە د قەب خواستنێدا.

بابێ سەمیری: تە ئەز ژ حێبەتیێ قورتال کرم... ئەڤە چەندین سالە ئەز جوداهیا د ناڤبەرا ((من أقطار السموات والأرض))، ئانکو: (ژ رەخ و رویێن ئەسمانا و ئەردی) و ((في أقطار السموات و الأرض))، ئانکو: (د رەخ و رویێن ئەسمانا و ئەردیدا) نوزانم.

شێخ: ئیعجازا قورئانێ زانا و شارەزایێن بەلاغەتێ هێلاینە حێبەتی.

و ژبیر نەکە بابێ سەمیری: خودایێ مەزن قەبێ ئەجنا ژی خواستیە ئەو ژ رەخ و روییێن ئەسمانا دەرکەڤن دگەل کو گەهشتنا هەیڤێ بۆ ئەجنا کارەکێ ب ساناهیە.

و ئەڤە دسەلمینیت کو چۆنا هەیڤێ یان هەر هەسارەکا دی ناچیتە د بازنەیێ قەب خواستنێدا. چونکی چۆنە ((د)) رەخ و روییێن ئەسماناندا و نەدەرکەفتنە ((ژ)) رەخ و روییێن ئەسمانا.

بابێ سەمیری: مە زانی قورئانێ قەبێ مرۆڤ و ئەجنەیان خواستیە ئەو ((ژ)) رەخ و روییێن ئەسمانا و ئەردی دەرکەڤن. و دەرکەفتنا ژ رەخ و روییێن ئەسمانا و ئەردی تشتەکە نە مرۆڤ نە ئەجنە نەشێن. بەلێ بۆچی قورئانێ ل دویماهیا ئایەتێ گۆتیە: ﴿لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ﴾ (الرحمن:33)، ئانکو: (هوین نەشێن دەرکەڤن ب رێکا دەستهەلاتەکێ نەبیت). ئەرێ ئەو دەستهەلاتە چیە یا مرۆڤ دشێت ب رێکا وێ بچیت؟

شێخ: خودێ دلۆڤانییێ ب تە ببەت بابێ سەمیری..

گەلەك مرۆڤ ب سەر جوداهییێ د ناڤبەرا دەرکەفتنا ژ رەخ و روییێن ئەسمانا و ئەردی و د ناڤبەرا چۆنێ د ناڤ رەخ و روییێن ئەسمانا و ئەردیدا هەل نەبووینە.. ڤێجا هەردوو رامان تێکەل کرینە، لەوا باوەر کر کو دەرکەفتن تشتەکێ د شیاندایە ڤێجا گۆتنا

خودایێ مەزن: ﴿لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ﴾ (الرحمن:33)، ئانكو: (هوین نەشێن دەركەڤن ب رێكا دەستهەلاتەكێ نەبیت) شرۆڤەكر.

گۆتن: ئەو دەستهەلاتا زانستیە.

و باوەر كر كو مرۆڤ ب زانستێ دێ شێت ((ژ)) رەخ و روییێن ئەسمانا و ئەردی دەركەڤیت.

و ئەڤە شاشیە...

مرۆڤ ب زانستی ب تنێ دشێت ((د)) رەخ و روییێن ئەسمانا و ئەردیدا بچیت.

ئانكو دێ چیتە سەر هەیڤێ... و دێ چیتە سەر مەرِیخێ... و دێ چیتە سەر زوهرە... ئەڤە هەمی چۆنە ((د)) ناڤ رەخ و روییێن ئەسماناندا و ئەڤە دورستە بۆ ئەجنە و مرۆڤان هەردووا.

بەلێ دەركەفتن ((ژ)) رەخ و روییێن ئەسمانا و ئەردی ئانكو گەهشتنا جهێ بلند ((الملأ الأعلی)) و عەرشێ خودایێ دلۆڤان.

ئەڤە تشتەكە كەسەكێ هزر تێدا نەكریە... و چو مرۆڤ و چو ئەجنەیان پێگۆل نەكریە ڤێ چەندێ بكەن.

بابێ سەمیرى: ئەرێ پا رامانا ﴿لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ﴾ (الرحمن:33) ، ئانكو: (هوین نەشێن دەركەڤن ب رێكا دەستهەلاتەكێ نەبیت) چیە.

ئایەت دسەلمینیت ئەگەر دەستهەلات هەبیت.. مرۆڤ دێ شێت ژ رەخ و روییێن ئەسمانا و ئەردی دەركەڤیت.

شێخ: ئەگەر ئەڤ گۆتنا خودایێ مەزن ﴿لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ﴾ (الرحمن:33)، ئانكو: (هوین نەشێن دەركەڤن ب رێكا دەستهەلاتەكێ نەبیت) نەبا، چو موسلمان نەدشیان موعجیزا ((ئیسرا و میعراجێ)) بسەلمینین، چونكی كەسێ ئێكانە ((ژ)) رەخ و رویێن ئەسمانا و ئەردی دەركەفتبیت ((موحەممەدە ﷺ)) د شەڤا میعراجێدا.

چونكی ئەو گەهشتە داركنێرا خلاسیێ ((سدرة المنتهی)) ل سەر ئەسمانێ حەفتێ.. بەلكی گەهشتە عەرشێ خودایێ دلۆڤان.

و دەستهەلات ئەو هێزا مەزنە ئەوا خودێ ل شەڤا ئیسرا و میعراجێ دایە پێغەمبەری ﷺ.

ئەڤەیە رامانا دەستهەلاتێ بابێ سەمیری..

بابێ سەمیری: ئەز ب خودێ كەم شێخ عارف ئەڤە پتر ژ سیە سالایە ئەز ڤێ ئایەتا پیرۆز دخوینم... و من جوداهی د ناڤبەرا ((ژ)) رەخ و رویێن ئەسمانا... و ((د)) رەخ و رویێن ئەسمانادا نەدزانی..

هەروەسا ئەز د رامانا گۆتنا خودایێ مەزن: ﴿لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ﴾ (الرحمن:33)، ئانكو: (هوین نەشێن دەركەڤن ب رێكا دەستهەلاتەكێ نەبیت) نەگەهشتم حەتا ب رێكا ڤێ دان و ستاندنا جوان من زانی.

ژ نوی ئەڤرۆ من جوداهی زانی.

خـودێ خێـرا تـە بنڤێـسیت بـابێ هیـشامی... و مفـایێ قورئـانێ بگەهینیتە مە.

شێخ: بابێ سەمیری چو جارا باوەر نەكە رۆژەكێ ژ رۆژا دێ زانست تـشتەكێ هەڤـدژ دگـەل قورئـانێ ئاشـكرا كـەت... چـونكی ئـەوێ گەردوون ئافرانـدی... ئـەوە یـێ قورئـان ئینایـە خـوارێ. و گۆتن و كریارا ئاقلداری دگەل ئێك جودا نابن.

ترومبێل دگەهیتە قوتابخانێ و شێخ عارف دئێتە خـوارێ و خـاترا خۆ ژ بابێ سەمیری دخوازیت.

خەلەکا هەشتێ

شێخ عارف دگەل خێزانا خۆ پێکڤە روینشتنە سەر سفرا خوارنێ و ((شەیما)) پچەکێ گیرۆ بوو...

وێ تۆمك ددا مریشکێ...

خێزانێ دیت ((شەیما)) یا دئێت و ((چویچەلۆك))ـا بچویك یا د دەستێ وێدا...

شەیمایێ خۆ لێ گرت حەتا چویچەلۆك ژ هێکێ دەرکەفتی.

★★★

دەیك: تو گەلەك ژ خوارنێ گیرۆ بووی شەیما..

شەیما: من بەرێ خۆ ددا دەرکەفتنا چویچەلۆکێ ژ هێکێ.

دیمەنەکێ گەلەك جوان بوو...

هیشام: من حەز دکر تە خۆ گرتبا حەتا هەمی چویچەلۆکێن دی ژی دەردکەفتن.

دەیك: تە دڤێت ڤ مەڕا نەگەهیت بۆ خوارنێ.

باب: بەلێ شەیما...

((هەمی خێزان دکەتە کەنی)).

دەرکەفتنا چویچەلۆکێ ژ هێکێ دیمەنەکێ جوانە.

هیشام: ئەز دبێژم دەرکەفتنا مریشکێ ژ (فرنێ) جوانترە...

دەیك: ل دەف تە وەسایە...

بەلێ ل دەف شەیمایێ جوانی ژ خوارنێ گرنگترە.

باب: تە چ دیت شەیما؟

شەیما: من دیت چویچەلۆکێ قەلپێ هێکێ ب دومێ خۆ یێ بچویك کون دکر.. ڤێجا دەیکا وێ دهات و هێك بۆ دشکاند...

و تشتێ سەیر ئەو بوو مریشکێ هێك ژ رەخێ پشتێڤە دشکاند ڤێجا چویچەلۆك پشت و پشت دەردکەڤت..!

باب: دێ چ چێبیت ئەگەر مریشك هێکێ ژ رەخێ سینگیڤە بۆ بشکێنیت.

شەیما: دێ دومێ وێ ڤ چاڤێ چویچەلۆکێ کەڤیت..

ڤێجا دێ بیت یا کۆرە..

باب: پاك و پاقژی بۆ خودێ بن کێ نیشا مریشکێ دایێ هێکێ ژ رەخێ پشتێڤە بشکێنیت... دا چویچەلۆکا وێ کۆرە نەبیت؟

شەیما: من تێبینی کر باب دەمێ چویچەلۆك ژ هێکێ دەرکەفتی چەنگێ وێ ل سەر سەرێ وێ بوو..

باب: شەیما..

تو دزانی بۆچی چویچەلۆك سەرێ خۆ دکەتە د بن جەنگێ خۆڤە؟

شەیما: نەخێر باب.

باب: هەستیێن سەرێ چویچەلۆکێ د لاوازن، ڤێجا ئەگەر پێکۆلێ بکەت قەلپێ هێکێ بگڤێشیت دا دەرکەڤیت چێدبیت هەستیێن سەرێ وێ بشکێن.

لەوا خودایێ ـ پاك و پاقژ ـ سەرێ چویچەلۆكێ كریە د بن چەنگێ وێڤە... دا قەلپێ هێكێ ب چەنگێ خۆ بگڤێشیت و سەرێ چویچەلۆكێ ب سلامەت بیت. و ئەگەر خودێ سەرێ چویچەلۆكێ د بن چەنگێ وێڤە چێنەكربا دەمێ دەركەفتنا وێ ژ هێكێ دا سەرێ وێ هەرشیت و مریت.

دەیك: الله، الله..

پاك و پاقژی بۆ ئافراندەرێ مەزن بن...

هەمی تشت د گەردوونیدا شادەییێ بۆ مەزناهیا وی ددەن.. پاكی و پاقژی بۆ وی بیت.

★★★

هیشام: تو ب خودێ كەی باب نهێنییێن خودێ پتر نیشا مە بدە.

باب: زانایەكی پێكۆل كر ماكینەكێ چێكەت بۆ چێكرنا مریشكا. و مەزبیت چێكر... و هێك كرنە تێدا.

و بیست و ئێك رۆژا خۆ گرت.

پاشی بەرێ خۆ دایێ هێك یێن پویچ بووین و خۆ چویچەلۆكەك ژی دەرنەكەفتیە.

چەندین جارا ئەڤ كریارە دووبارە كر و چو چویچەلۆك دەرنەكەفتن.

هیشام: وە دیارە پلا گەرماتییێ یا جودا بوو ژ یا پێدڤی.

باب: نەخێر هیشام.

پلا گەرماتییێ د ناڤ مەكینێدا (37.5٪) بوو و پلا شەهێ د ناڤبەرا (80ـ85٪)دا بوو، و ل رۆژێن دویماهییێ پلا شەهێ بلند كر بۆ (93٪). و ئەڤەنە پیڤەرێن زانستی یێن هویر د ناڤ مەكینێدا.

هیشام: پا بۆچی چویچەلۆك دەرنەكەفتن.

باب: دێ ڤێ چەندێ زانی پشتی ئەم چایێ ڤەدخوین..

هیشام: و فێقی دخوین..؟

باب: و فێقی دخوین.. هیشام.

★★★

پشتی خوارنا فێقی.. و نڤێژا ئێڤاری، خێزان د ناڤ باخچێ مالێدا روینشت و بەردەوامی دا ئاخفتنا خۆ.

باب: دەمێ مەكینێ سەركەفتن نەئیناى و چویچەلۆك نەدەركەفتین كرێكارێ باخچەى هات و گۆتە زاناى ـ ئەڤێ مەكینە داهێناى ..

جۆتیار: من دیت مریشك ژ سەر هێكا رادبوو و ب پێن خۆ هێك دقولپاندن... و ئەز حەز دكەم تو چاڤ ل مریشكێ بكەى د قولپاندنا هێكادا.

زانا دكەتە كەنی و تڕانا ب گۆتنا جۆتیارى دكەت.

و چەندین جارا ئەزموونێ دووبارە دكەت.. بەلێ ل دویماهییێ سەرنەكەفت. و ل دویماهییێ... گوهێ خۆ دا هزرا جۆتیارى... و

دەست ب قولپاندنا هێکا کر... ئینا هەمی چویچەلۆك دەرکەفتن...

و ئەزموون ب سەرکەفت.

هیشام: بەلێ نهێنیا قولپاندنا هێکا چیە؟

باب: ڤەکۆلینێن زانستی یا دیارکری کو مریشك هێکا دقولپینیت:

* دا چویچەلۆك ب قەلپێ هێکێڤە نەنویسیێت.

* دا پارێزێ ل سەر مانا چویچەلۆکێ د ناڤ زەرکا هێکێدا بکەت.

* ئەگەرەکێ دی ژی یێ هەی ئەو ژی سلامەتیا لێکڤەکرنا خوارنێیە ل سەر چویچەلۆکێ.

هیشام: جۆتیار ل سەر حەقیێ بوو.

باب: کێ نیشا داهێنەری دا؟

شەیما: جۆتیاری.

باب: و کێ نیشا جۆتیاری دا؟

شەیما: مریشکێ.

باب: و کێ نیشا مریشکێ دایە ئەو هێکا بقولپینیت؟

خێزان: خودێ.

ساجیدا: ﴿رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى﴾ (طه:50)، ئانکو: (خودایێ مە ئەوە یێ هەر تشتەکێ چێکری، ئەو داییێ [ژ رەنگ و وێنەیان] یێ ب کێر وی بهێت، پاشی هەمی راستەڕێکرن [بۆ وێ ئارمانجێ یا ئەو بۆ هاتینە چێکرن]).

باب: خودایێ مەزن راست دبێژیت..

خودێ ئەو دا مریشکێ یێ ب کێر بێت... ئەو هێکا دقولپینیت دا چویچەلۆك ب قەلپیڤە نەنویسییێت، و نیشا دا هێکێ ژ رەخێ پشتێڤە بشکێنیت دا چاڤێ چویچەلۆکێ کۆرە نەکەت.

★★★

و تشتەکێ دی سەیر یێ هەی هیشام.

هیشام: تو ب خودێ بۆ من بێژە باب.

باب: زانا تێبینی کر کو مریشك د هەردوو حەفتیێن ئێکێدا هێکێ ب خوڤە دشدینیت..

بەلێ ل حەفتیا سیێ پیچەکێ چەنگێن خۆ ل سەر رادکەت...

هیشام: بۆچی وەدکەت باب؟

باب: مریشك ل حەفتیا سیێ چەنگێن خۆ ژ سەر هێکا رادکەت دا ((ئۆکسجین)) بگەهیتە چویچەلۆکێ.

چونکی ئەو ((ئۆکسجین))ێ د ناڤ هێکێدا هەی ب تنێ تێرا چویچەلۆکا بۆ دوو حەفتیان دکەت.

هیشام: پاکی و پاقژی بۆ خودێ بن.

پاکی و پاقژی بۆ خودێ بن..

کێ ئەڤ کارێ مەزن نیشا مریشکێ دایە؟!

دەیك: ﴿رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى﴾ (طه:50) ، ئانکو: (خودایێ مە ئەوە یێ هەر تشتەکێ چێکری، ئەو داییێ [ژ

ڕەنگ و وێنەیان] یێ ب کێر وی بهێت، پاشی هەمی ڕاستەڕێکرن [بۆ وێ ئارمانجێ یا ئەو بۆ هاتینە چێکرن]).

هیشام: من باوەری ب خودێ ئینا...

مریشك ب تنێ بەسە بەلگە ل سەر هەبوونا خودێ...

باب: ﴿وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ﴾ (الرعد:8)، ئانکو: (و هەر تشتەکێ هەبیت ل دەڤ وی [ل دەڤ خودێ]، وەختێ خۆ یێ دەستنیشانکری یێ هەی، نەدچیتە پاش و نەدئێتە پێش).

﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ (القمر:49)، ئانکو: (هەمی تشت مە ب پیڤان و قەدارە یێت دایین).

هیشام هەمی تشت د گەردوونیدا شادەییێ بۆ مەزناهیا خودێ ددەن.

و من دڤێت بچمە پەرتوکخانێ دا بخوینم...

هیشام: ڕێك و پێکی د هەمی تشتاندا بەلگەیە ل سەر هەبوونا ڕێکخەری...

و زانست نهێنییێن خودێ د گەردوونیدا ئاشکرا دکەت.

ڤێجا زانست چەنگەکە... و ئایین چەنگەکە...

و ئوممەت ب وان دگەهیتە بەختەوەرییێ...

ساجیدا:

فوا عجباً كيف يُعصى الاله

أم كيف يجحده الجاحدا

وفي كل شيء لة آية

تدل على أنه الواحد

ئـانكو: (سـەيره چـەوا نەگوهـداريا خـودىٚ دئێتـە كـرن، يـان چـەوا مـرۆڤێن گـاور بـاوەرىێ پـێ نـائينن، و د هـەر تـشتەكيدا نيـشانەك هەيە، كو ئەو ئێكانەيە).

دیدارا دویماهیێ

قوتابی ل حەوشا قوتابخانێ كۆمبوون دڤیان بچنە خەستەخانێ بۆ سەرەدانا هەڤالێ خۆ ـ وائیلی ـ ئەڤێ دگەل بابێ خۆ تووشی رویدانەكێ بووی.

★★★

شێخ: خودێ خێرێ بدەتە هەوە.

ئەڤە هەستەكا گرنگە... چونكی سەرەدانا نەساخی ئەركەكێ شەرعیە. و خێرا وێ ل دەف خودێ مەزنە.. چونكی ئێشێن دەروونی یێن نەساخی ل سەر سڤك دكەت. و هەستەكی ل دەف پەیدا دكەت كو برایێن وی خەما وی هەلدگرن، و داخوازا چارەسەریێ بۆ دكەن.

و مامۆستای ب رێكا خەستەخانێڤە ئادابێن سەرەدانا نەساخی نیشا قوتابیێن خۆ دان.

★ ئێشێن وی ل سەر سڤك بكەن، و بێژنێ ئەو یێ باشە ئەگەر خودێ حەزكەت.

★ پەسنا وی نوژداری بكەن ئەوێ چارەسەریا وی دكەت، چونكی ئەڤ چەندە دێ باوەریێ ب چارەسەریێ ل دەف پەیدا كەت.

★ بەحسێ مریا ل دەف نەكەن.. و گەلەك ل دەف نەروینن، چونكی وی دڤێت بێنا خۆ ڤەكەت.

دەمێ چۆینە دەف وائیلی.. کەیفا وی گەلەك هات. و کەیفا وی پتر لێ هات دەمێ دیتی شێخ عارف یێ دگەل وان.

وی هزر دکر دویرکەفتنا وی ژ قوتابخانێ دێ بەلا دان و ستاندن و گێنگەشێن وی یێن درێژ ژ شێخی ڤەبیت.

و پشتی دەمەکی شێخی و قوتابییێن خۆ ڤیا دەرکەڤن.

بابێ وائیلی: ئـەز سوپاسیا وە هـەمیان دکـەم ل سـەر وێ زەحمـەتا هـەوە بـری. و ئـەز هیڤیـدارم شـێخێ رێـزدار تـو پیـچەکێ بمینیـە دگەل مە.

شێخ: خێرە بابێ وائیلی إن شاء الله؟

باب: خێر دێ ژ کیڤە ئێت شێخ عارف؟

ئەوێ مەیێ بنیاسیت ئەو خێرێ نانیاسیت.

قوتابی دەردکەڤن و شێخ عارف دمینیت.

باب: مەیێ ئەز ژ هەمی تشتا کرم. ژ کرنا خێرێ. ژ کـورێ مـن یـێ ئێکانە. ژ من ب خۆ. ژ هەڤژینا مـن یـا بـەلنگاز ئـەڤا مـن سـتەم لێ کری د ژیانا وێدا و پشتی مرنا وێ ژی.

وائیل: تە ستەم لێ کر...؟!

دەیکا من ستەم لێ کریە...؟!

نەخێر... ئەو تاوانبـارە... خاینـە... و ئـەو گەهـشتە سـزایێ خـۆ و بهایێ خیانەتا خۆ دا..

باب: نەخێر وائیل... دەیکا تە یا مری... و نوکە نەشێت بەرەڤانیێ ژ خۆ بکەت..

من ستەم لێ کر وائیل.. و ئەز دێ راستیێ بۆ تە بێژم.

***

سالا (1960)ێ ئەز گەنجەکێ دەولەمەند بووم، من خانی و ترومبێل و هەر تشتەکێ گەنج پێدڤی من هەبوون.

و خێزانا دەیکا تە بوونە جیرانێن مە.. و من خێزان نیاسی..

و من بڕیار دا دەیکا تە بۆ خۆ بخوازم. بەلێ من زانی ئێکێ دی یا خواستی و یا مار کری ژی. من خۆ نێزیکی خێزانا وێ کر.. و تژی دیاری من بۆ برن.. و من ترومبێلا خۆ بۆ خزمەتا وان تەرخانکر.

و ئەز شیام خێزانا وێ و وی گەنجێ دەیکا تە خواستی، و نیشانی ژی پێڤە کری ژێکڤە کەم.

و رۆژ بۆرین.. و من بۆ خۆ ئینا.. و من هزر کر هەمی تشت وەکی من دڤێن ب رێڤە دچن.

بەلێ.. هەر ژ هەیڤا ئێکێ دووبەرەکیێ دەست پێ کر.

دەیکا تە باوەری ب خودێ هەبوو... و من تڕانە ب مرۆڤێن خودان باوەر دکر.

دەیکا تە حەژ باشیێ دکر.. و ئەز فێرببوومە مەیێ.

وێ راپێچا موسلمانان دكره بەر خۆ.. و من دڤیا بێ راپێچ بیت. روحێن مە نەگەهشتنە ئێك.. و من هەست ب بەختەوەریێ نەكر ئەوا من دڤیا.

شێخ: پێغەمبەر ﷺ دبێژیت: «الأَرْوَاحُ جُنُودٌ مُجَنَّدَةٌ، فَمَا تَعَارَفَ مِنْهَا ائْتَلَفَ، وَمَا تَنَاكَرَ مِنْهَا، اخْتَلَفَ»، ئانكو: (روح كۆمێت كۆمن یێت نێزیكی ئێك و ب ساخلەتان وەكی ئێك دكەڤنە بەرێك و فێر دبنە ئێك، و یێت ساخلەتێت وان نەوەكی ئێك ژێك جودا دبن و ناكەڤنە بەرێك).

باب: ئەڤە راستیە...

ئەز فێری یانەیێن شەڤێ، و مەیێ بووم. و ل مەلهایەكێ من كچەك نیاسی. داخواز ژ من كر ئەز هەڤژینا خۆ بەردم دا رازی بیت شوی ب من بكەت.

و مەیێ هەمی تشت ل دەف من سڤك كرن.

و ئێك ئاریشە ما ل پێشیا من..

دێ چەوا خۆ ژ مەهرا پاشی خلاس كەم ئەوا دەیكا تە دخوازیت؟

مەیێ و یانەیێن شەڤێ هەمی پارێ من پویچ كر.

من هزرا خۆ كر...

هزرا من بەرێ من دا ڤێ تاوانێ.

شێخ: تاوانێ؟

باب: بەلێ..

ب درێـژیا ژیـێ خـۆ مـن ئـەڤ بابەتـە یـێ ڤەشـارتی... و هەلامـەتێ تاوانێ رادهێلیتە من ل هەمی دەما. من چەند پێکۆل کر ئـەز خـۆ رازی بکەم ب رزگاربوونێ بەلێ..

وائیل: بێژە باب..

چ چێبوو؟ ب درێژیا ژیێ خۆ من دەیکا خۆ نەڤیایە و کـەربێن مـن ژ ژیاننامـا وێ ڤەدبن.

بەلکی ژبەر وێ کەربێن من ژ هەمی ژنا ڤەدبن..

★★★

بـاب: ل شـەڤەکێ ژ شـەڤێن هـاڤینێ ئـەز پـشتی نیڤـا شـەڤێ هاتمـە مال.. و هەڤالەکێ من یێ خراب دگەل من بوو.

من داخواز ژێ کر خۆ د وێ ژۆرا نڤستنێڤە ڤەشێریت.. ئەوا دەیکا تە تێڤە دنڤیت.

سپێدێ زوی ئەز ب تنێ دەرکەفتم و من ئەو هێلا.

و ئەز چۆمە مالا خالێ تە و من داخواز ژێ کر ب گەشتەکێ بـچینە سەر ئاڤێ.

و من داخواز ژێ کر کو دەیکا تە ژی دگەل خۆ ببەین.

و ئەز و خالێ تە زڤڕین مال.

و ئەم چۆینە ژۆرا نڤستنێ دا دەیکا تە هشیار بکەین...

و ژ نشکەکێڤە...

تاوانبار د پەنجەرێرا رەڤی، و خالێ تە دیت دەمێ خۆ هاڤێتی و کەربێن خالێ تە گەلەك ڤەبوون.. و من کرە هەوار و دەنگێ خۆ بلند کر... بەلنگازێ پێکۆل کر بێ گونەهیا خۆ بسەلمینیت.. و مە قانع بکەت کو ئەو دزیکەرەکە هاتی د ژۆرێڤە و ئەوێ نەدیتیە..

بەلێ خالێ تە ب لەز ((دەبانجا خۆ)) ژ بەرویکا خۆ ئینادەر و گوللەباران کر..

خوینا وێ یا پاك رشتە سەر ئەردی دا کارەسات ب هندەك پیتێن رۆناهیێ چیرۆکا هەڤژینا پاك بنڤیسیت..

چیرۆکا دەیکا تە.. وائیل.

خالێ تە چۆ د زیندانێڤە.. و دەیکا تە چۆ د گۆڕیدا... و ئەز زڤڕیمە ژیانا خۆ یا دەستپێکێ.. خرابیا دکەم.. و ڤەدخۆم.. و من وەسا هزر کر کو هەمی تشت ل دویڤ حەزا من ب رێڤە دچن..

من نەدزانی دادگەهەکا ل ئەسمانی هەی..

من نەدزانی خودێ زێرەڤانیا بەندەیێن خۆ دکەت..

و ئەو دەلیڤەی ددەت بەلێ ژبیر ناکەت..

وائیل: ((ب حنێریڤە)) دادگەهەك ل ئەسمانی هەیە؟!

خودێ دەلیڤەی ددەت بەلێ ژبیر ناکەت؟!

باب تو ڤێ گۆتنێ دبێژی؟!

باب: بەلێ وائیل..

دادگەهەکا دادپەروەر یا ل ئەسمانی هەی.. ئەگەر تاوانبار شیا ژ دادوەریا ئەردی برەڤیت ئەو نەشێت ژ دادیا خودێ برەڤیت.

دوهی من ئەڤ راستیە زانی وائیل.

حوکمێ ئەسمانی یێ دادپەروەر هاتە سەر من دەمێ ترومبێل وەرگەڕیای و پێن من هاتینە برین و پەراسیێن من شکەستین.

حوکمەکێ دادپەروەرە..

هیڤیدارم ژ خودێ ل گونەهێن من ببۆریت.. خوین ب خوین... و یێ دەست پێ دکەت ستەمکارترە.

وائیل: ئانکو دەیکا من بێ گونەهە؟

باب: دەیکا تە هەمی باوەری و پاکی بوو.. و ب راستی ئەزم تاوانبار. من خۆ گەلەك خاپاند دەمێ من پێکۆل کری خۆ ب نەبوونا ((خودێ)) قانع بکەم.

و من خۆ خاپاند دەمێ من باوەری ب سزایێ خودێ بۆ تاوانبارێن وەکی من ل ئاخرەتێ نەئینای.

و من خۆ خاپاند دەمێ من باوەر کری کو مەی دێ دەنگێ وژدانێ ئەوێ بەردەوام رادهێلیتە من کەڕ کەت.

و من تو خاپاندی.. دا تو راستیێ نەزانی.

بەلێ.. حەقی دێ هەر دیار بیت...

ستەملێکری دێ هەر سەرکەڤیت...

دادپەروەریا خودێیە...

بەلێ... دادپەروەریا خودێیە...

شێخ: بیرئینانا خودێ بکە بابێ وائیلی... دلۆڤانیا خودێ بەرفرەهە.

باب: ئەرێ شێخ عارف چێدبیت دلۆڤانیا خودێ ژ من بگریت پشتی ڤێ هەمیا من کری؟

شێخ: دلۆڤانیا خودێ هەمی تشت یێن ڤەگرتین... و تو تشتی، ڤێجا ژ دلۆڤانیا خودێ بێ هیڤی نەبە.

باب: خودێ ۆو:

گونەهێن من ئەز ئێشاندم. و ئەز درەنگ هاتمە دەف تە.

ڤێجا ئەگەر تو بۆ من ژێ نەبی دێ کی ژێ بەت؟

تێرا من هەیە ئەز بال تەڤە زڤڕیم.. و تو یێ مەردی.

شێخ: ئیسلام تشتێ بەری خۆ هەمیێ ژێ دبەت.

و ئەڤرۆ تو موسلمانەکێ نوی.

باب: من دڤێت ئەز کەفارەتا تاوانا خۆ بدەم...

بەلێ... چەوا؟

ترومبێلا من پویچ بوو... گەنجینیا من بەرزە بوو.. و پێن من هاتنە بڕین..

شێخ: گۆتنا تە بۆ راستیێ.. و دیارکرنا تە بۆ بێ گونەهیا رەحمەتی ((عەفاف))ێ و زڤڕینا تە بۆ خودێ بەسن.

وائیل: عەفاف؟

تو ناڤێ دەیکا من دزانی شێخێ ڕێزدار؟

باب: ئەڤە کرامەتە.. مرۆڤێن چاك خودێ پەردێ ژبەر چاڤا رادکەت، و نهێنیا نیشا وان ددەت.

شێخ: ئەز داخوازا گونەهـ ژێبرنێ ژ خودێ دکەم..

ئەڤە قەدر و بهایێ وەلی و چاکایە و ئەز نە ژ وانم، بەلێ ئەز....

((و شێخ عارف بێ دەنگ دبیت)).

باب: تەمام کە شێخ عارف...

بۆچی تو بێ دەنگ بووی؟ باخڤە...

شێخ: ڕەحمەتی ((عەفاف)) هەڤژینا من بوو. من مار کربوو ژبەر ئایین و ڕەوشتێن وێ... پاشی من بەردا ل دویڤ حەزا خێزانا وێ... خودێ ل وان ببۆریت.

و نوکە من ئەگەر زانی.

باب: تو شێخ عارف... سوپاس بۆ خودێ ئەڤێ ئەم ل دنیایێ گەهاندینە ئێك بەری تو داخوازا مافێ خۆ ل ئاخرەتێ ژ من بکەی.

ل من ببۆرە شێخ عارف.

شێخ: خودێ ل من و تە ببۆریت بابێ وائیلی.

وائیل: سەیرە و گەلەك سەیرە!

هەر تشتەك ئەز ژ گەردوونی و ژ خودێ و حەتا ژ دەیك و بابێن خۆ دزانم دیاربیت خەلەتە.

باب: حەتا دیاربوو مامۆستایێ تە شێخ عارف هەڤژینێ دەیکا تەبوو و مە نەدزانی.

شێخ: من نەگۆتە تە وائیل: دەمارگیر نەبە بۆ وی تشتێ تو دزانی.

خودێ دزانیت عەقلێ مرۆڤی ب تنێ تێرا زانینا راستیێ نینە.

لەوا پێغەمبەر یێن هنارتین دا راستیێ نیشا مرۆڤان بدەن.

خودێ پێغەمبەر یێن ب رەنگەکێ تایبەت ژێگرتین.

⋆ یێن راستگۆ ژێگرتینە.

دا راستیێ نیشا خەلکی بدەن.

⋆ یێن ئەمین ژێگرتینە.

دا ئەمین بن ل سەر پەیاما ئەسمانی.

⋆ یێن زیرەك و بیرتیژ ژێگرتینە.

دا ئایینێ خودێ دیاربکەن و راستیێ بۆ هەمی عاقلا دیاربکەن هەر ئێکی ل دویڤ ئاستێ وی یێ هزرکرنێ.

⋆ پێغەمبەران ئایینێ خودایێ خۆ گەهاندن.. و رێکا رزگارکرنێ نیشا دنیایێ دا. و بەرێ وان دا باشیێ. سلاڤێن خودێ ل وان بن.

⋆⋆⋆

باب: وائیل تو یێ ب بەختی.

چونکی تە ئێك دیت دەستێ تە بگریت و بەرێ تە بدەتە باشیێ هێژ تو ل دەستپێکا رێکێ.

وائیل:

ل سەر رێکا باشیێ هەرە چونکی سلامەتی یا تێدا.
و هشیاری مەیێ بە چونکی وێ دەیکا تە کوشت.
و هەڤالێن خۆ ژێ بگرە.. چونکی هەڤالێن خراب بابێ تە بەرزە کر.
و ستەمێ ل کەسێ نەکە... چونکی دادگەهەکا دادپەروەر یا ل ئەسمانی هەی.
بەلێ دادگەهەکا دادپەروەر...
شێخ عارف.. وائیل ئەمانەتێ تەیە.
و ئەز.. بڕیارا من یا د دەستێ خودێدا.
ئەگەر ئەز سزا دام ئەو دادیەکا رەهایە.
و ئەگەر دلۆڤانی ژی ب من بر ئەوە هەژی پارێزکاریێ، و هەژی گونەهـ ژێبرنێ.
(بابێ سەرێ خۆ خوار کر... و ژ دنیایێ دەرکەفت).
وائیل: بابێ من مر شێخ عارف...
شێخ: نەمری بۆ خودێیە وائیل. خودێ تە بپارێزیت.
و ئەز یێ د خزمەتا تەدا حەتا بگەهمە خودێ.

★★★

دگەل سلاڤێن شێخ عارفی...
حەتا دگەهینە ئێك دگەل وی د پەرتوکا: ((کورێ من ئەڤەیە پێغەمبەرێ تە))